Saeimas 26.04.2012. sēdes stenogramma

...LP0079_2 (Sēde: 26.04.2012)

Nākamais darba kārtības jautājums - likumprojekts **„Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu””**, otrais lasījums.

Juridiskās komisijas vārdā - deputāte Ilma Čepāne.

Es vēršu jūsu uzmanību uz to, ka dokumentā, kas jums bija izdalīts iepriekš, tiek nomainīta viena lapa, kura jums nupat tika izdalīta.

Lūdzu, Čepānes kundze!

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Labrīt, godātie kolēģi! Tātad izskatām likumprojektu otrajā lasījumā.

1. - Saeimas Juridiskā biroja iesniegts tehniska rakstura priekšlikums, kas paredz izslēgt likumprojekta 4.pantu, proti, pantu par likuma papildināšanu ar jaunu III^{1} nodaļu. Šis priekšlikums ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Nākošais ir 2.priekšlikums, kas ir saistībā ar 22.pantu. Un 22.pantā, kā jūs redzat, joprojām paliek spēkā Satversmē noteiktā prasība, ka vienai desmitajai daļai vēlētāju ir tiesības, norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un parakstīšanās datumu, iesniegt Centrālajai vēlēšanu komisijai pilnīgi izstrādātu likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu. Atšķirībā no iepriekšējās redakcijas tiek novērsta šī divu posmu parakstu vākšana, šī parakstu vākšana tiek paredzēta vienā posmā.

Juridiskā komisija ļoti plaši runāja par šiem jautājumiem. Šeit atšķirībā no pašreizējās kārtības tiek paredzēta parakstu vākšana ne tikai pie notāra, bet arī pašvaldības institūcijā un arī elektroniski, ja tiek nodrošināta parakstītāju identifikācija un fizisko personu datu aizsardzība.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Uzsākam debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SC).

Godātie kolēģi! Ir ļoti labi zināms, ka tautas likumdošanas iniciatīvas tiesības ir Satversmes kodola sastāvdaļa, kā arī nozīmīgs sabiedrības politiskās līdzdalības elements, kura mērķis ir sabiedrības interešu pārstāvība.

Analizējot šo priekšlikumu, es vēlos mierīgi un bez steigas izklāstīt savus pretargumentus attiecībā uz šo 2.priekšlikumu.

Manuprāt, šis priekšlikums ir vēlētājiem nedraudzīgs signāls un tiešās demokrātijas būtisks ierobežojums, kas ignorē demokrātijas pamatprincipus. Es uzskatu, ka mēģinājumi ierobežot tautas iespēju paust savu viedokli nav pieņemami. Tas, ko piedāvā 2.priekšlikuma autori, ir vērsts uz to, lai ierobežotu Latvijas tautas suverēnās tiesības, tas ir, ka tauta ir varas avots. Referendums ir demokrātijas tiešas izpausmes veids, kad tautai ir iespēja tieši, bez ievēlēto deputātu starpniecības, izteikt savu viedokli par jebkuru aktuālu jautājumu. Tātad piedalīšanās tautas nobalsošanā un likumdošanas iniciatīvas ir konstitucionālas tiesības, kas izriet no Satversmes.

Manā skatījumā, 2.priekšlikuma autori taisās atņemt visiem Latvijas pilsoņiem tiesības ierosināt un panākt arī taisnīgu likumu pieņemšanu tautas nobalsošanā, iespēju ietekmēt valsts attīstību ar tautas nobalsošanas palīdzību. Kā piemēru es varu minēt iespējamo referendumu pensiju lietā - referendumu, kuru gandrīz vai nebūs vairs iespējams ierosināt. Nu, acīmredzot šajā jautājumā koalīcija grib iztikt bez referenduma, kuru, iespējams, rīkos arodbiedrības, tikai ar Saeimas balsošanu vien.

150 tūkstoši parakstu - manā skatījumā, tas ir pārāk augsts slieksnis. *(No zāles dep. I.Čepāne: „Tas ir Satversmē!")* Nav arī saskatāmi juridiski skaidri apsvērumi par Saeimas atlaišanas nosacījumiem, tajā pašā laikā turpinot pieturēties pie prakses par 10 tūkstošu notariāli apstiprinātu parakstu nepieciešamību. Koalīcijas skatījumā, acīmredzot šeit vairs neder ne elektroniskais paraksts, ne arī bāriņtiesas vai vēl kāds cits risinājums.

Līdz ar to es aicinu balsot „pret" šo priekšlikumu - sasteigtu un nekvalitatīvu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Danai Reizniecei-Ozolai.

D.Reizniece-Ozola (ZZS).

Labrīt, godātie kolēģi! Mēs zinām, ka referendumi ir pilsoņu līdzdalības forma, tas ir legāls līdzeklis tautai izteikties „par" vai „pret" tai svarīgiem jautājumiem ārpus vēlēšanām un neļaut tos nobēdzināt dažkārt tiešām tik dziļajās Saeimas atvilktnēs.

Šobrīd šis konkrētais priekšlikums ar speciālā likuma normām ir paredzējis tādas procedūras, kas faktiski tautai šo tiešās līdzdalības iespēju liegs, liegs Satversmē paredzēto tiesību.

Kādēļ? Paskaidrošu.

Šobrīd ir paredzēts, ka tautas iniciatīvai ir jāsavāc 10 tūkstoši parakstu, pašiem šīs iniciatīvas autoriem arī šīs izmaksas parakstu vākšanai sedzot. Jaunajā priekšlikumā ir paredzēts, ka ir jāsavāc vienas desmitās daļas vēlētāju paraksti jeb vairāk nekā 150 tūkstošu balsu, pašiem sedzot visas ar parakstu vākšanu saistītās izmaksas. Latvijas kontekstā... *(No zāles dep. Dz.Ābiķis un dep. J.Reirs: „Pareizi! Pareizi!")* Latvijas kontekstā tie būtu apmēram 300 tūkstoši latu. *(No zāles: „Pareizi!")* Papildus tam, tad, kad šī iniciatīvas grupa būs savākusi šos parakstus un aiznesusi tos uz Centrālo vēlēšanu komisiju, Centrālā vēlēšanu komisija lems, vai šis likumprojekts pēc satura un formas ir vai nav atbilstošs. Kritēriji nav noteikti. Turklāt nav atbildēts uz jautājumu - kā nodrošināt šīs Centrālās vēlēšanu komisijas neatkarību. Mēs skaidri zinām, ka nav prasības būt juristam, lai kļūtu par Centrālās vēlēšanu komisijas locekli. Tās ir politiski ievēlētas personas. Kā mēs

nodrošināsim politisko neitralitāti? *(No zāles dep. I.Čepāne: „Ir tiesību eksperti!")* Atbildes nav.

Papildus ir paredzētas procedūras, kā faktiski mēs jebkuru iniciatīvu varam novilcināt par pusgadu vai vēl ilgāk.

Vēl. Koalīcija saka: „Jūs varēsiet izmantot elektroniskos rīkus, lai savas balsis savāktu, tādējādi šo procesu padarot lētāku." Šādi elektroniskie rīki joprojām nav izveidoti. Likums, kas ļautu izmantot esošos rīkus, nav pieņemts. Ir solījumi: „Jā, līdz rudenim pieņemsim." Neticu! Jo līdz šim nav pieņemts šāds likums, kaut arī bija skaidrs valdības uzdevums ministrijai.

Vēl viena lieta, ko kolēģi jau minēja. Šobrīd, grozot noteikumus par likumdošanas iniciatīvu, tiek atstāti spēkā esošie noteikumi Saeimas atlaišanai. Tā rezultāts būs tāds, ka, pastāvot jebkuram protestam, jebkurai vēlmei kaut ko mainīt Saeimas lēmumos, tautai vieglāk būs atlaist Saeimu nekā pašai piedāvāt savu likumdošanas iniciatīvu *(Starpsaucieni no frakcijas VIENOTĪBA: „Pareizi! Tā ir!")* (tas varbūt nemaz nav slikti).

Interesanti, ka šie paši politiķi, kas šobrīd rosina šos likuma grozījumus, brīdī, kad bija opozīcijā, publiskajā telpā uzturēja pavisam citu retoriku. Viņi runāja par to, ka referendums ir vienīgais veids, kā parādīt attieksmi pret ciniskās valdības slikto darbu. Viņi sacīja, ka referenduma ierosināšanas līdzekļiem ir smagnējs mehānisms. Viņi aicināja novērst putinismu jeb šauras grupas iespēju lemt par tautas likteņiem. Un es varētu citēt vēl arī citus citātus... Un arī darbības bija pilnīgi pretējas.

2008.gadā tika ierosināta un atbalstīta no tajā laikā opozīcijā esošo spēku puses gan tautas nobalsošana par pensijām, gan arī tautas nobalsošana par Saeimas atlaišanu. Tad referendumi bija labi! Tagad nez kāpēc ir pavisam citādi. Tad tika arī ierosināta Satversmes tiesā lieta par to, ka ir nejēdzīgi augstas likumdošanas iniciatīvas izmaksas. Tagad gan mēs runājam pavisam citādi: „Ja jūs gribat likumdošanas iniciatīvu, jūs arī gribēsiet par to maksāt. Kādēļ ne? Un katrs pensionārs varēs sakrāt 20 santīmus mēnesī." *(No zāles dep. I.Čaklais: „Bet referendumi ir labi!")* Interesanti, ka šie paši autori saka, ka nacionālajā līmenī referendumiem skābekli piegriezīsim, savukārt pašvaldībās - jo vairāk, jo labāk. Un lai tik pašvaldības, kas ir tā pati valsts, maksā! Ja tiešām mums rūpētu efektīva referendumu sistēma, tad koalīcija ieklausītos opozīcijas priekšlikumos par Satversmes grozījumiem, nosakot, ka ir tēmas, kuras ir antidemokrātiskas vai antikonstitucionālas un pretējas nacionālas valsts interesēm, un ka šādas tēmas nevar nodot referendumiem jeb tautas nobalsošanai, un atstātu tautai tiesības lemt par citiem tai būtiskiem jautājumiem.

Aicinu neatbalstīt šo priekšlikumu. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Igoram Meļņikovam.

I.Meļņikovs (SC).

Godātie kolēģi! Jūs visi zināt, ka iedzīvotāju uzticība parlamentam jau pāris mēnešu pēc vēlēšanām nokritās līdz 12 procentiem. Tas ir līmenis, kāds bija, pirms Valdis Zatlers atlaida Saeimu. Visi eksperti, visi kā viens, sāka runāt par sistemātisku krīzi un ieteica veikt konstitucionālo reformu mūsu parlamentārās demokrātijas modeļa uzlabošanai. Un te nu

mēs esam nonākuši līdz priekšlikumam, kas praktiski paredz atteikties no tiešās demokrātijas Latvijā! Tas ir - vai, kā tagad pareizi jāsaka, bija! - vienīgais veids, kā Latvijas pilsoņi atgūst tradicionālo četru gadu ciklu... spēju ietekmēt situāciju valstī un aktualizēt sev svarīgus jautājumus. Un tas viss tikai tāpēc, ka nacionālais boļševiks Lindermans uzdrošinājās ar referenduma palīdzību aktualizēt jau sen Latvijas sabiedrībā pastāvošās problēmas. *(No zāles dep. J.Reirs: „Un ko jūs panācāt?")* Jūs nepiedāvājat problēmu risinājumu! Jūs vienkārši liedzat iespēju par šo problēmu skaļi runāt. Ir taču skaidrs, ka šo, 15 reižu palielināto, slieksni Latvijā skaitliski sarukušie iedzīvotāji nepacels. Un dabā nepastāvošā elektroniskā balsošana vai bāriņtiesa situāciju neglābs. Ar elektronisko balsojumu, visdrīzāk, sanāks kā parasti, un kāds Neo pēctecis atkal smiedamies skatīsies uz jums pa drošības sistēmas caurumu.

Jo efektīvai tiešajai demokrātijai ir nepieciešami divi nosacījumi: visi iedzīvotāji grib piedalīties valsts pārvaldē un visi iedzīvotāji var piedalīties valsts pārvaldē.

Valstī ir vairāk nekā 300 tūkstoši nepilsoņu, kuri nevar piedalīties valsts pārvaldē, un tagad arī tie, kuri gribēs to darīt, tiks ierobežoti.

Pārfrāzējot latviešu šūpuļdziesmu, es varu tagad pateikt: „Guli, guli, mazais šmuli, vēlētāj, un lai tevi sargā Dievs! Līdz pat izmisumam guli, siena čupā ieracies, jo tagad tevi neviens vairs nedzirdēs."

Aicinu balsot „pret". Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Kārlim Seržantam.

K.Seržants (ZZS).

Labdien, cienījamie kolēģi!

Pēdējā laika notikumi Saeimā man atgādina, ziniet, tādu vecu anekdoti: sēž mežā sūnās baravika un mušmire, un nāk sēņotājs. Un mušmire līdzjūtīgi baravikai saka: „Nu, jā, tūlīt tevi nogriezīs, groziņā ieliks un - uz mājām." Baravika ļaunā priekā saka: „Nu, jā, mani groziņā, bet tu tad tūlīt ar kāju pa seju dabūsi!" *(Starpsauciens no zāles: „Paškritika laba lieta!")*

Nu, tas sēņotājs ir koalīcija, bet tās baravikas ir it kā tie labie priekšlikumi, kas nez kāpēc vienmēr pieder koalīcijai, bet visi opozīcijas priekšlikumi nez kāpēc ir mušmires, kas tā kā nekam neder.

Kāpēc es to saku? Es vienkārši gribētu atgādināt Saeimas šīgada 19.janvāra sēdi, kad opozīcija piedāvāja priekšlikumus par izmaiņām Satversmes 73.pantā un beidzot noteikt tās lietas, par kurām nedrīkst rīkot referendumus. Es atceros, ka tādu priekšlikumu vēl pirms mums arī „Visu Latvijai!" iesniedza, un es arī atceros, ka Zatlera kungs mūs pēc tam nosauca par ideju zagļiem un apsolīja, ka koalīcija izstrādās kaut ko arhitektūriski labāku, bet nu diemžēl ir trīs mēneši pagājuši, taču šie priekšlikumi kaut kur Juridiskās komisijas atvilktnē tā arī mētājas. Lai gan, ja mēs šos priekšlikumus būtu pieņēmuši, tad mums tagad

vairs nebūtu jāuztraucas par to, cik parakstu savāks Lindermans 9.maijā pie Uzvaras pieminekļa.

Varbūt tieši Lindermans ir, no otras puses, kādam izdevīgs, jo tad jau var uzturēt dzīvu šo briesmu tēlu un visu laiku baidīt cilvēkus ar nacionālo drošību, tajā pašā laikā saprotot, ka patiesībā mēs domājam jau par referendumu attiecībā uz pensijas vecumu.

Un, no otras puses, es gribētu atcerēties atkal to pašu 19.janvāra sēdi, kurā mēs diskutējām par tautas iesniegumu - kolektīvo iesniegumu Saeimai. Un es atceros diskusijas par to, vai būs 5 tūkstoši vai 10 tūkstoši, vai būs 16 gadi vai 18 gadi. Tad tribīnē kāpa viena koalīcijas dāma un teica: „Nu, ko jūs te ņematies! Tāpat jau tas priekšlikums nonāks atbildīgajā komisijā, kas tad nospriedīs, virzīt tālāk vai nevirzīt!" Tā teikt, ļausim drusku paspēlēties ar demokrātiju, bet nu normas robežās!

Šajā gadījumā, protams, ir citādi, jo, paņemot par slieksni 150 tūkstošus, mēs šo tautas demokrātijas instrumentu praktiski jau noliekam neaizsniedzamā plauktā. No otras puses, tajā pašā laikā viens no koalīcijas partneriem aktīvi ņēmās un bija gatavs rosināt referendumu pašvaldībās, maksimāli pazeminot gan šo slieksni, gan atļaujot to rīkot par jebkuru tēmu, taču uzliekot samaksu par to pašvaldībām. Tad jājautā: vai tas koalīcijas partneris, piemēram, ir gatavs referendumam Daugavpilī par otras valodas ieviešanu saziņā ar iedzīvotājiem vai par plāksnīšu dublēšanu ielu nosaukumos? Nu, nezinu.

Laikā, kad Saeimai un valdībai ir tik zems uzticības slieksnis, kā tas ir šobrīd, mēs, es domāju, vienkārši nedrīkstam šinī brīdī mainīt šos spēles noteikumus. Vajag tomēr atstāt tautai iespēju izteikties bišķi demokrātiskāk, jo mēs esam gatavi atbalstīt to Eiropā šobrīd pieņemto, daudzās valstīs spēkā esošo 2 procentu slieksni, kas Latvijas gadījumā būtu... nu, kādi 25 vai 30 tūkstoši, jo varbūt 10 tūkstoši patiešām ir par zemu.

Beigās man tāda vīzija. Sapnī, teiksim, es redzēju: ir 2015.gads, piektdienas rīts, ir otrā krīze bijusi pasaulē, VIENOTĪBA ir sašķēlusies, „Pilsoniskā Savienība" ir opozīcijā *(No zāles dep. Dz.Ābiķis: „Lembergs cietumā!")*, bet pie varas ir līderis, kurš neieklausās neviena viedoklī. Pie Satversmes tiesas stāv Ilma Čepāne, skumji raugās uz to ēku un domā: „Eh, kāpēc es nepaklausīju Seržantam par tiem referendumiem!"

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Marjanai Ivanovai-Jevsejevai.

M.Ivanova-Jevsejeva (SC).

Cienījamie kolēģi! Jūs neatstājat izvēli arodbiedrībām. Šodien ar savu lēmumu jūs piespiedāt darbaļaudis slēgt slimnīcas, skolas, apturēt sabiedrisko transportu, lidostu un iet streikot.

Tas nav noslēpums, ka Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība atklāti paziņoja, ka tuvākajā laikā organizēs referendumu, ja pensionēšanās vecumu cels paātrinātā režīmā, tas ir, no 2014.gada. Ar savu balsojumu pagājušajā Saeimas sēdē jūs faktiski apliecinājāt savu nodomu atbalstīt Labklājības ministrijas likumprojektu, līdz ar to ignorējot LBAS prasības.

Tagad jūs gatavojaties sasaistīt rokas arodbiedrībām un būtībā atņemt Satversmē garantētās tiesības iesniegt likumdošanas iniciatīvas. *(No zāles dep. J.Reirs: „Tā nav!")*

Vai jūs paši... jūs patiešām uzskatāt, ka strādājošo apvienības Latvijā ir tik bagātas, ka uz sava rēķina ir gatavas veikt pirmo un otro referenduma sagatavošanas etapu?

Mana kolēģe jau piestādīja rēķinus. Man ir citi aprēķini. Tie 150 tūkstoši parakstu, kurus ir nepieciešams savākt... *(No zāles dep. J.Reirs: „Satversmē noteikti 10 procenti!")* Centrālajai vēlēšanu komisijai tas izmaksā apmēram 500 tūkstošus latu. Ņemot vērā CVK statusu, iekļauties šajā tāmē tai nebija problēmu, taču biedrības būs spiestas tērēt vismaz miljonu latu.

Turklāt jūs gribat izslēgt arodbiedrības no masu mediju telpas. Grozījumi, kā jūs zināt, paredz, ka tiks aizliegts veikt aģitāciju par referenduma tematu ikdienas ziņās. Vai tas nozīmē, ka būs ieviesta cenzūra? Un, ja Krīgera kungs nolems ziņu pārraidē kritizēt jauno, uzsākto pensijas reformu un aicinās tautu izteikt savu viedokli par to ar referenduma palīdzību, jūs vienkārši „izgriezīsiet" viņu no ētera? Tā sanāk?

Faktiski grozījumu iesniedzēji ir gatavi pazemināt arodbiedrības līdz kādai nezināmai iniciatīvas grupai, kura turpmāk varēs iesniegt likumprojektus tautas nobalsošanai, un - izmantoju jaunu klišeju, citādi nevaru pateikt! - rīkot arodbiedrībām lojalitātes eksāmenu, un, ja CVK uzskatīs par pamatotu, tad varēs atteikt arodbiedrībām to tiesības uzsākt referendumu. Un, ja, nedod Dievs, LBAS rindās kāds pamanīs nepilsoņus, arodbiedrību uzreiz pakļaus obstrukcijai. Interesanti...

Tas ir pēdējais... Vai Juridiskā komisija uzklausīja arodbiedrību domas par apspriežamajiem grozījumiem? Kolēģi, nē! Un šis fakts vēlreiz apliecina, cik vienaldzīga un necienīga ir likumdevēju attieksme pret darbaļaužu pārstāvjiem, pret tautas pārstāvjiem. Un līdz ar to es saprotu, ka pašlaik Saeima ar vienu pogas nospiešanu grasās apliecināt: „Satversme, kuras kodols ir tauta, mums ir tukša skaņa."

Kolēģi! Pēc tam, kad pie Saeimas nama rīkos mītiņus ar desmitiem tūkstošu protestētāju, tad nebrīnieties, kāpēc cilvēki nestrādā un kāpēc viņi atnāca streikot, jo tieši jūs paši piespiedāt ļaudis iet uz barikādēm!

Ar to es aicinu jūs balsot pret 2.priekšlikumu, arī pret 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. un arī pret 12.priekšlikumu.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Raimondam Vējonim.

R.Vējonis (ZZS).

Cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Cienījamie kolēģi! Vēlreiz un uzreiz atgādināšu, ka ZZS, protams, uzskata, ka likumdošanas normas par tautas nobalsošanu ir jāsakārto. Tomēr es aicinu vērtēt piedāvāto likumprojektu plašākā kontekstā un mūsu, tautas vēlēto pārstāvju, debatēs vērtēt izvirzīto priekšlikumu būtību.

Man jāatzīst, ka šajā likumprojektā tiek runāts par krekliem, nevis par sirdsapziņu. Tiesiskums un tiesiskā paļāvība, pilsoņu tiesības izteikt savu gribu, demokrātiskas debates, tiešā pārstāvība un tiešā demokrātija pašreizējai tiesiskuma koalīcijai ir noderīgi vārdi tikai tikmēr, kamēr jātiek pie varas. Situācijā, kad aiz bailēm ir saslapinātas bikses, tiek piedāvāts taisīt kapitālo remontu mājās, nevis izmazgāt bikses. Var vērot, ka puspateiktas puspatiesības un ērti meli būvē dīvainu Latvijas valsts realitāti: likumā iekļauj normas, kas stājas spēkā ar atpakaļejošu datumu - tātad ar 10.Saeimas sasaukšanas brīdi -, pilsoņu likumdošanas iniciatīvu atbilstību vērtēs administratīvā tiesa, kura vēl varēs veikt arī procesuālas darbības. Tikai vēlētāju - ne Valsts prezidenta - rosinātu likumprojektu atbilstību Satversmei var apstrīdēt Satversmes tiesā un tamlīdzīgi.

Kādi tad ir likumprojekta virzītāju argumenti?

Pirmais arguments: šāda likumprojekta obligātai steidzamai pieņemšanai ir jābūt, jo referendumu un parakstu vākšanu mums esot par daudz.

Gribu vērst uzmanību uz to, ka atjaunotajā Latvijas Republikā notikušas piecas parakstu vākšanas. Vienā gadījumā - par „Latvenergo" neprivatizēšanu - Saeima pati pakļāvās sabiedrības spiedienam un pati īstenoja vēlētāju gribu. Divas nacionāli orientētas iniciatīvas - par stingrākiem Pilsonības likuma ierobežojumiem pilsonības iegūšanai un valsts valodu - nesaņēma pietiekamu atbalstu. Tāpat kā iniciatīva par bērnu pabalstu atjaunošanu pilnā apjomā. Līdz referendumam nonācis tikai viens jautājums - par krievu valodu kā otro valsts valodu.

Notikuši deviņi referendumi, un no tiem tikai trīs ir atbalstīti - par neatkarību, iestāšanos Eiropas Savienībā un Saeimas atlaišanu. Jāatzīmē, ka par iestāšanos Eiropas Savienībā bija masīva un - šodienas likumprojekta kontekstā - nelikumīga valsts organizēta kampaņa. Atbalstu neguva atkārtoti rosinātie grozījumi Pilsonības likumā, arī bēdīgi slaveno grozījumu Nacionālās drošības likumā atcelšana. Šajā zālē sēž politiķi, kuriem šie referendumi ir bijusi ieejas biļete lielajā politikā.

Vēlētāji nav ne muļķi, ne agresīvi nacionāļi. Kāds tad mums, šo cilvēku ievēlētiem deputātiem, ir pamats ierobežot viņu tiesības paust savu gribu?

Otrs arguments: referendumi apdraud Latvijas valstiskumu.

Domāju, ka mūsu valsts valstiskumu visvairāk apdraud tieši populistiska ņemšanās ap atsevišķiem jautājumiem, pilnībā ignorējot patiešām svarīgos jautājumus, - valsts ekonomisko attīstību, suverenitāti, patiesu, nevis deklaratīvu tiesiskuma iedzīvināšanu, ar to saprotot ne tikai neatkarīgu, bet arī kompetentu tiesu sistēmu, katra cilvēka pamattiesību ievērošanu, nevainības prezumpciju, likuma varu, nevis likumu piemērošanu katrai acumirklīgai situācijai vai kādam konkrētam cilvēkam. Mums, likumdevējiem, būtu jādebatē par to, vai mūsu pilsoņi ir tiesiski paļāvīgi, uzticas tiesai, nodokļu regulējumam, pabalstu un sociālo garantiju sistēmai, jo tas ir pirmais tiesiskas valsts pastāvēšanas priekšnosacījums.

Trešais arguments, kas vienlaikus tiek izmantots, lai viegli un bez piepūles izbeigtu jebkādas diskusijas iespējamību un politiski nogalinātu tos, kas nav jūsmīgi piekritēji: mūs apdraud kaimiņš, kas to vien dara, kā dala naudu... naudas maisus margināliem ļaudīm nemiera izraisīšanai.

Ja skatās uz notikušajiem referendumiem un parakstu vākšanām, tad tas jāattiecina arī uz vecākiem, kuri vēlējās saņemt pilnu bērnu pabalstu apjomu, un uz pensionāriem. Tomēr derētu atcerēties, kas bija lielākie nemieru izraisītāji. Tiesa gan, uz apsūdzēto sola sēž citi...

Mums ir jāaizsargā mūsu valsts un demokrātija, bet vai vienīgais ceļš, kā to izdarīt, ir ieviest bezgalīgi daudz normatīvo regulējumu? Vai vienīgais veids, kā veidot saliedētu un pilsonisku sabiedrību, ir nepārtraukti meklēt ienaidniekus un apsaukāties? Iedomāsimies uz brīdi, kāda būtu bijusi daudzu klātesošo deputātu reakcija, ja šādi grozījumi būtu tikuši virzīti pirms gadiem pieciem *(No zāles dep. I.Čepāne: „Bija jau, bija!")*, kad viņi vēl bija nevalstisko organizāciju pārstāvji, žurnālisti, augstskolu mācībspēki! Kas ir mainījies? Pret ko katrs no jums ir iemainījis savu neatkarību un godaprātu?

ZZS ir pret varas liekulību. ZZS balsos pret likumprojektu, kura mērķis ir ieviest policejiskas normas tautas gribas izteikšanā, kuras turklāt paredz, ka pašai tautai jāmaksā par savas gribas izteikšanu. ZZS ir par to, ka tauta spēj izteikt saprātīgus spriedumus un vērtējumus. Ir jāuzticas tautai! Mūsu valstiskuma garantija - savstarpējā cieņa! Saeimas deputātiem būtu laiks ar cieņu uztvert tautas gribu pat tad, ja tā traucē varas komfortam.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Jānim Dombravam.

J.Dombrava (VL-TB/LNNK).

Godātā Saeima! Ir ļoti nozīmīgi, lai, mainoties referenduma ierosināšanas procedūrai, referenduma ierosināšana netiktu padarīta neiespējama, bet lai ierosināšanas procedūra būtu līdzvērtīga esošajai. Tāpēc Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!"-„Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcija nākamajam lasījumam iesniegs priekšlikumus, kuri ļaus iedzīvotājiem vieglāk savākt vienas desmitās daļas vēlētāju parakstus. Šobrīd parakstus var apliecināt par 2 latiem bāriņtiesās un notāru birojos. Mēs piedāvāsim līdzīgus grozījumus, kādus mēs piedāvājām iepriekšējā Saeimā, kurus diemžēl neatbalstīja šobrīd opozīcijā esošā arī Zaļo un Zemnieku savienība, bet es ceru, ka šoreiz atbalstīs, ka iedzīvotāji varēs parakstus apliecināt pilnīgi visās bāriņtiesās, kā arī notāru birojos tajos novados un pilsētās, kur ir notāru biroji, un ka parakstus varēs apliecināt bez maksas.

Papildus tam Nacionālā apvienība noteiks konkrētu termiņu, līdz kuram būs jāievieš iespēja parakstus apliecināt elektroniski ar banku identifikācijas datiem portālā *Latvija.lv*.

Esmu pārliecināts - šīs izmaiņas nodrošinās, ka arī turpmāk referendumu ierosināšana būs iespējama un netiks lieki sarežģīta.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Cienījamie kolēģi! Mēs dzirdējām vairākus argumentus, vairākus aicinājumus balsot „pret". Bet man ir sajūta, ka tie cilvēki, kas aicina neatbalstīt grozījumus, līdz galam nesaprot grozījumu būtību. Man gribētos atgādināt, ka mūsu Satversmē - tā ir mūsu konstitūcija, varbūt daži nesaprot to! *(Zālē smiekli. No zāles dep. A.Klementjevs: „Tas par tevi!")* - ir noteikts, ka 10 procenti vēlētāju var ierosināt tautas nobalsošanu. Un šoreiz mūsu jautājums nav par Satversmes grozījumiem. 10 procenti ir rakstīts, un 10 procenti arī turpmāk būs paredzēti.

Mēs runājam par citu likumu. Mēs runājam par likumu, kas nosaka kārtību, kādā notiek tautas nobalsošana. Un, ja mēs paskatāmies attiecīgajā likumā, mēs redzam, ka ir kārtība, kas nav efektīva. Kas patlaban paredzēts attiecīgajā likumā? Ja mazāk nekā 1 procentam vēlētāju ir ideja, proti, ja 0,6 procentiem vēlētāju ir ideja, viņi var parakstīties un prasīt valsts atbalstu turpmākai parakstu vākšanai. Proti, tas nozīmē, ka, ja mazāk nekā 1 procents kaut ko piedāvā, tad valsts pienākums ir tērēt naudu, lai pārbaudītu, vai ir vēl vismaz 9,4 procenti, kas arī atbalsta attiecīgo ideju. Un tas maksā, kā mums stāstīja CVK pārstāvji, pusmiljonu latu. Es atvainojos, demokrātija ir dārga lieta, bet tā nav izšķērdīga lieta! Tā nav bezzobaina lieta, tā nav vāja lieta! Demokrātija prasa izdevumus, bet mums nav jātērē nauda, lai notestētu kaut kādu ideju, ko atbalsta tikai 0,6 procenti vēlētāju.

Mēs piedāvājam grozījumus. Un saskaņā ar jauno kārtību, iecerēto kārtību, parakstu vākšana būs lētāka. Tas ir ļoti svarīgi. Proti, patlaban... mēs labi saprotam - 10 tūkstoši cilvēku... Lai savāktu attiecīgu parakstu skaitu, ir nepieciešami 20 tūkstoši latu, ko maksā paši cilvēki, varbūt kāda partija, bet tas tomēr maksā 20 tūkstošus. Mēs piedāvājam citu kārtību. Parakstus arī turpmāk varēs apliecināt pie notāra, bet turpmāk būs arī vēl citas iespējas, proti, jūs dzirdējāt par bāriņtiesām. Ir domāts, ka autorizācija var notikt elektroniski, un mēs nopietni uzskatām, ka tiešām arī internetbankas var būt derīgs instruments. Tātad tas var būt derīgs instruments, jo arī patlaban tāda kārtība praktiski ir izmantota.

Man gribētos kolēģim atgādināt, ka šogad tika grozīts Saeimas kārtības rullis, kas paredz iespēju tagad iesniegt kolektīvu iesniegumu. 10 tūkstoši cilvēku vēlētāju... 10 tūkstoši var autorizējoties... izmantojot internetbanku, iesniegt savu priekšlikumu, un Saeima strādās ar attiecīgajiem dokumentiem. Tātad, ja tas darbojas saistībā ar vienu likumu, tad tas darbosies arī saistībā ar otru likumu. Tā būs!

Un principā mēs šodien dzirdam daudz par naudu. Miljons ir vajadzīgs, lai dažas organizācijas, pēc to viedokļa, salasītu nepieciešamo parakstu skaitu. Es domāju, ka, ja mēs runājam par kaut kādu iniciatīvu, ir svarīgi, lai ideja būtu laba. Nu nevajadzētu mēģināt nopirkt tās balsis! Ne jau nauda izšķir visu, bet laba ideja! Un, ja ir laba ideja, tad cilvēki to noteikti atbalstīs.

Un es tiešām aicinu balsot „par" izstrādātajiem priekšlikumiem. Un es arī aicinu nespekulēt un nestāstīt pasakas, ka tieši mēs gribam aizliegt referendumus. Visa mūsu politika ir vērsta uz to, lai mums būtu referendumi, tautas nobalsošanas. Un to apliecina arī mūsu darbi. Šogad, kā es jau tieši stāstīju, mēs akceptējām grozījumus Saeimas kārtības rullī un tauta var savus priekšlikumus iesniegt Saeimai. Tagad mēs nopietni domājam par pašvaldību referendumiem. Turklāt attiecīgie grozījumi, par kuriem mēs šodien lemsim, nekādā gadījumā neierobežo demokrātiju.

Es lūdzu atbalstīt. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam.

A.Elksniņš (SC).

Labdien, godājamā Saeimas priekšsēdētāja! Cienījamie deputāti!

Ļoti daudz kas ir ticis pateikts no šeit klātesošajiem attiecībā uz argumentiem gan „par", gan „pret". Es gan nepārspēšu Seržanta kungu attiecībā uz salīdzinājumiem, bet tomēr sajūta ir tāda, ka tiek piedāvāta kūka, bet paveca. Taču tiek iestāstīts: „Nu, še kur ir, ēd! Tā taču ir ļoti jauka un smaržīga." Bet atliks mums to visu pamēģināt pēc minēto likumdošanas projektu pieņemšanas, un tad tik tiešām tie izrādīsies ļoti bēdīgi.

Kāpēc? Es uzskatu, ka mums ir unikāla Satversme. Tik tiešām unikāla! Mums tā ir unikāla arī attiecībā uz referendumu pieņemšanu. Diemžēl mēs negājām to ceļu, kuru gāja vairākas Austrumeiropas valstis, un nepieņēmām jaunu Satversmi pēc PSRS sabrukuma. Līdz ar to mums ir jāpieturas pie tādas, kāda ir, un nekā slikta tur arī nav.

Man netīk tā pieeja, kura šajā gadījumā tiek izmantota attiecībā uz referendumu ierobežošanu... ka tiek apspēlēta procedūra. No vienas puses, man juridiski ļoti patika gan Nacionālās apvienības ideja, gan arī Zaļo un Zemnieku savienības ideja par to, ka mēs varētu runāt par iespējamiem grozījumiem Satversmē, papildinot to ar attiecīgajām normām par gadījumiem, kuros nevarētu rīkot referendumu. Bet šajā gadījumā situācija tiek pielāgota procedūrai, to būtiski sarežģījot.

10 tūkstoši parakstu - tas, protams, ir par maz. Savukārt tagad mēs esam nonākuši līdz otrai galējībai - 150 tūkstoši parakstu. Un tas, manuprāt, tik tiešām pašlaik ir par daudz, jo iniciatīva kā tāda, ka 150 tūkstoši parakstu ir jāsavāc 12 mēnešu laikā no likumprojekta reģistrācijas... tie savākti netiks.

Man šajā gadījumā ir jāvēršas tik tiešām vairāk pie Nacionālās apvienības. „Saskaņas Centrs" atrodas opozīcijā, tagad arī Zaļo un Zemnieku savienība atrodas opozīcijā. Ir bijuši laiki, kad arī jūs atradāties opozīcijā. Un, ziniet, man ir ļoti jāatvainojas, ka man ir jāatgriežas pie Saeimas priekšsēdētājas kādreiz teiktajiem vārdiem... ka šeit ir „Saskaņas Centrs", ka viņi sola, nevis zvēr, jo lielākoties tāda ir viņu tautība, ka šeit ir Zaļo un Zemnieku savienība, Zatlera Reformu partija... VIENOTĪBA... ka tur ir šķeltnieki, un tāda ir viņu realizētā politika. Šeit ir Nacionālā apvienība...

Referendumus varēs izmantot vienīgi tie spēki, kuri atrodas pa kreisi vai pa labi. Nekad referendumos nebūs ieinteresēti tādi politiskie virzieni, kuri ir virzīti centriski. Līdz ar to šajā gadījumā ir jāizvērtē, vai tam būs iespējams notikt, un šajā gadījumā mēs neesam pret to, ka pārstrādātu un izvērtētu šo ierosinājumu, bet... Paskatieties uz to divkosību, kura bija attiecībā uz argumentāciju par tautas vēlētu prezidentu! „Mums ir jāpadomā, mums ir jāpaskatās, jāizvērtē." Runājot par tautas vēlētu prezidentu Latvijā, tika pieminēts, ka mums ir jāizvērtē vēsturiskie aspekti. Nu, nebija mums tā tautas vēlētā prezidenta! Nu, kādi tur vēsturiski aspekti mums ir jāvērtē?!

Tāpat šī divkosība parādās arī minētā likumprojekta apspriešanā.

Kāda nozīme ir tai kārtībai, kura pašreiz ir? Ir jāsavāc 10 tūkstoši parakstu. Saeima zina šo regulējumu, tas ir preventīvais faktors, kas ļauj sabiedrībai katru reizi, kad tiek pieņemts lēmums, kurš sabiedrību uztrauc vai neapmierina, sacelties un virzīt savu likumprojektu, kas Saeimai būtu jāpieņem. Tas ir veids, kā pa tiešo realizēt tautas suverēno varu.

150 tūkstoši parakstu... *(No zāles: „Satversmē noteikti!")* Tik tiešām, mēs varam spēlēties, runāt par pozīciju, opozīciju vai kā citādāk. Tik tiešām, mēs apzināmies, ka pozīcija nekad nepieņems likumus, kuri neskādēs opozīcijai... Norisināsies politiskā sacensība. Bet vai šajā gadījumā tie solījumi par parakstīšanos... un šeit ir runa par notariālu parakstīšanos, par iespējamu elektronisku parakstīšanos elektroniskā veidā, pastāvot apstākļiem, kad nav pieņemts elektroniskās autentifikācijas likums, kad Latvijā vēl nav sertificēta... Un vispār iedomājieties... Pie tik lielas, tik milzīgas pasivitātes, pie tādas iesaistes politiskajā dzīvē...cik reāli tas būs īstenojams? Manā skatījumā, 150 tūkstoši parakstu netiks savākti nekad un referenduma kā tāda nebūs.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Valdim Liepiņam.

V.Liepiņš (ZRP).

Cienītā Saeimas priekšsēdētāja! Es ļoti... mani ļoti iespaidoja Judina kunga runa. Tā bija izcila. Ļoti labi paskaidroja, par ko mēs te īsti runājam, un es nemēģināšu Judina kungu pārspēt. Es vienkārši to nevarētu izdarīt.

Es gan gribētu norādīt uz to, ka no opozīcijas puses šodien izskan tik daudz tukšu skaņu, ka... es vēl tādas neesmu dzirdējis iepriekš. Vienkārši tukšums pēc tukšuma!

Es domāju, mums jāsaprot pirmām kārtām tas, ka parlamentārā... ka mēs dzīvojam vienā parlamentārā sabiedrībā, kur ir šī parlamentārā kārtība, un ka tautas nobalsošana jeb referendums ir viens izņēmums tad, kad tauta nonāk tik tālu, cik tālu to ir novedusi opozīcija ar savu bezatbildīgo runāšanu Saeimā un arī ar savu uzvedību ārpus Saeimas. *(Zālē smiekli, aplausi, starpsaucieni.)*

Paldies. Es saku jums lielu paldies. Vēl būs!

Tā... Es domāju, pozīcija, kā parasts, ieklausīsies opozīcijas iebildumos un tos izvērtēs, un, ja tie būs tādi jēdzīgi un pozitīvi, tad, es domāju, tos mēs ņemsim vērā. Es domāju, ir jāieklausās tajos argumentos, ka varbūt tās normas ir pārāk bargas. Es domāju, ka mums ir jāatstāj iespēja pirms trešā lasījuma paskatīties, vai tās tiešām nav pārāk bargas.

Bet tā taktika, „Saskaņas Centra" taktika it sevišķi, - pataisīt tautas nobalsošanu par kaut kādu ikdienas lietu... Ko tas nozīmē? Tas faktiski devalvē referenduma nozīmi. Tā mums būs ik nedēļu, ik mēnesi atkal kāds jauns ierosinājums. Un šinī brīdī to var darīt galīgi... bezatbildīgi. Jo - ko tas nozīmē? Mēs savāksim tos parakstus, un tad valsts maksās par to pārējo. Valsts to nevar atļauties! Mēs nevaram arī atļauties rīkot referendumus tik bieži, jo tas novērš tautas uzmanību un mūsu uzmanību no tiem jautājumiem, kas Latvijā tiešām

tagad ir jārisina. Un es uzskatu šādu rīcību, ka mēģina to visu pataisīt par tādu ikdienas parādību, par galīgi bezatbildīgu.

Un otrs. Es ieteiktu opozīcijai domāt vairāk par tādiem ieteikumiem, kas tiešām risinātu valsts un tautas problēmas, nevis tikai mestu sprunguļus šo risinājumu ceļā.

Vējoņa kungs arī minēja, ka šie referendumi nav izdevušies. Jā, tie nebija izdevušies, bet valsts maksāja tik un tā par šo parakstu vākšanu. Tā kā tas viss maksā, tad mēs to nevaram atļauties arī tieši šajos apstākļos.

Es vēl gribu pieminēt to, ka te skan pārspīlēti apgalvojumi par pašvaldību referendumiem. Viņi faktiski ir ļoti ierobežoti patlaban šajos ieteikumos, un nevajag pārspīlēt, ka nu varēs tagad referendumu rīkot par visu ko. Tur faktiski ir ļoti ierobežotas iespējas!

Es gribētu nobeigt ar to... Es sāku ar to, ka mēs dzirdam daudzas tukšas skaņas, bet deputātam Seržantam es ieteiktu neēst mušmires, pirms viņš uzstājas parlamentā.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Dzintaram Ābiķim.

Dz.Ābiķis (VIENOTĪBA).

Cienījamā priekšsēdētāja! Kolēģi! Es tomēr jūs aicinātu uz šīm referenduma lietām paskatīties nedaudz plašāk - nedaudz plašākā kontekstā, jo tie nav tikai cipari, tās nav tikai detaļas. Tāpēc mums ir jāpaskatās, kā jau es teicu, plašākā kontekstā: kur mēs atrodamies, kāda ir mūsu ģeopolitiskā situācija, kas ir mums kaimiņos?

Es par to varbūt arī nerunātu, bet iepriekšējais, pēdējais, referendums valodas sakarā parādīja to, ka referenduma iniciatoriem neinteresēja referenduma rezultāts *(No zāles dep. I.Čepāne: „Tieši tā!")*, jo katram saprātīgam cilvēkam, kas daudzmaz orientējas politikā (un es domāju, ka politiskajās partijās ir sapulcēti cilvēki, kurus interesē politika, kuri seko līdzi tendencēm, kuri izprot situāciju), bija skaidrs, ka viņiem, šiem referenduma rosinātājiem, bija skaidri zināms, ka rezultāts būs negatīvs. Referendums Latvijā tika izmantots nevis tādēļ, lai panāktu kaut ko labāku, lai panāktu rezultātu, bet tādēļ, lai destabilizētu situāciju valstī. Referendums notika tikai tāpēc... referendums faktiski nemaz nebija referendums, bet tā bija provokācija, jo iepriekš paredzamais negatīvais rezultāts bija zināms.

Es varbūt par to vairs nerunātu, bet ir taču atklājies, ka mūsu lielākās opozīcijas partijas priekšsēdētājs Ušakova kungs konsultējās par savām politiskajām darbībām mūsu lielās kaimiņvalsts vēstniecībā. Mēs ļoti labi zinām, kā mūsu lielā kaimiņvalsts rīkojās Dienvidosetijā, Piedņestrā, Abhāzijā, - ka viens no Krievijas ārpolitikas uzdevumiem ir destabilizēt situāciju atsevišķos reģionos, lai varētu tur panākt lielāku politisko ietekmi un atrisināt situācijas sev labvēlīgā virzienā.

Protams, Latvija nav ne Dienvidosetija, ne Abhāzija. Latvija ir NATO dalībvalsts, Eiropas Savienības dalībvalsts, mūs aizsargā starptautiskie līgumi, mūs aizsargā organizācijas, bet

tas nebūt nenozīmē, ka pasaulē nav politisko spēku, kas būtu ieinteresēti situācijas destabilizācijā, nesaskaņu radīšanā dažādu tautību cilvēku starpā, nesaskaņu radīšanā dažādu sabiedrības grupu starpā. Tāda ir politikas realitāte! Vai tad jūs nepamanījāt, ka viens no „Saskaņas Centra" redzamākajiem cilvēkiem, Urbanoviča kungs, runāja par „pulka dēliem" un par „pulka meitām"... ka viņiem ir šāda pietiekama ietekme, lai varētu referendumu ļoti viegli noorganizēt.

Un tagad padomāsim par to tehnisko pusi, par to skaitlisko pusi! Te jau pareizi opozīcijas pārstāvis Seržanta kungs atzina, ka tas skaitlis - 10 tūkstoši - ir ievērojami par mazu. Nu padomāsim! Uz Rīgas „Dinamo" spēlēm atnāk vairāk nekā 10 tūkstoši skatītāju. *(No zāles dep. V.Orlovs: „Reizini ar divi!")* Cienījamie kolēģi, ir spēles, uz kurām aiziet vairāk nekā 10 tūkstoši skatītāju!

Mazākuma un vairākuma attiecībām ir jābūt sabalansētām. Nedrīkst šis mazākums faktiski būt neliela saujiņa, kam ir dota iespēja destabilizēt situāciju valstī. Nelielai saujiņai ir iespēja destabilizēt situāciju. Vai tas ir normāli? *(No zāles dep. J.Reirs: „Nē!")* Vai tas ir normāli, ka, pateicoties 10 tūkstošiem cilvēku, tiek iztērēti vairāki miljoni latu laikā, kad Rīgā par dažiem miljoniem latu var uzcelt jaunu bērnudārzu, kur mums bērnudārzu trūkst?

Kāds ir politikas virsuzdevums? Politikas virsuzdevums, protams, ir iedzīvotāju labklājības vairošana. Politikas virsuzdevums, it īpaši Latvijas apstākļos, ir tas, lai Latvijā varētu attīstīties nacionālā kultūra un valoda. Bet, lai to panāktu, ir vajadzīga stabilitāte valstī. Un mēs nedrīkstam savu likumdošanu veidot tik liberālu, ka saujiņa cilvēku - jo 10 tūkstoši, vienas nepilnas sporta pils skatītāji, ir saujiņa cilvēku, salīdzinot ar visas Latvijas sabiedrību! - var šūpot, destabilizēt sabiedrību, radīt nesaskaņas sabiedrībā. Tātad...

Sēdes vadītāja. Ābiķa kungs, jūsu uzstāšanās laiks ir beidzies!

Dz.Ābiķis. Tātad ir jāvalda veselajam saprātam, un tāpēc ir vairāk nekā skaidrs, ka 10 procenti vēlētāju - tā ir veselā saprāta robeža, kura mums ir jāatbalsta.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Zandai Kalniņai-Lukaševicai.

Z.Kalniņa-Lukaševica (ZRP).

Saeimas priekšsēdētājas kundze! Godātie kolēģi! Man noteikti ir jāpievienojas mana pieredzējušā kolēģa Liepiņa kunga vērtējumam.

Man nepārspēt ļoti pieredzējušo debatētāju spējas izteikties ar spilgtiem argumentiem un izciliem epitetiem, tāpēc lūkošu ļoti vienkārši un precīzi definēt savu attieksmi pret šo konkrēto priekšlikumu.

Tomēr iesākumā ļaujiet ieskicēt, jo es personīgi uzskatu, ka pilsoņu aktīva līdzdalība ir ļoti, ļoti nozīmīga gan nacionālā līmeņa referendumos, gan pašvaldību līmeņa referendumos. Arī es pati esmu vairākkārt rosinājusi domāt par iedzīvotāju līdzdalību tā dēvētajās budžeta komisijās vai pilsoņu žūrijās pašvaldībās. Tas nozīmē patiešām ciešu un ikdienā balstītu

iesaisti būtisku jautājumu diskutēšanā. Un iedzīvotāju aktīva līdzdalība ir arī mūsu partijas ideoloģijas un programmas pamatā, tā ir vērtība, kas ir ļoti nozīmīga. Mums ir jāsaprot, ka iedzīvotāju līdzdalībai ir cieša saikne ar uzticību valsts varai un ar lojalitāti pret savu valsti. Daudzi pētījumi pierāda, ka tieši tajās valstīs un tajās sabiedrībās, kur ir šādas tradīcijas un iespējas bieži piedalīties - regulāri un pēc būtības, gan caur referendumiem, gan caur pilsoņu diskusijām -, lojalitāte pret valsti jeb uzticība tai ir daudz augstāka. Tas ir tas aspekts, no kura es vērtēju šo priekšlikumu.

Līdz ar to, ja mēs runājam par šo priekšlikumu - 2.priekšlikumu -, tad jāņem vērā, ka tajā ir trīs konkrēti aspekti.

Pirmkārt. Ir jāsavāc nevis 10 tūkstoši parakstu, kā tas bija līdz šim, bet viena desmitā daļa no iepriekšējās Saeimas vēlēšanās piedalījušos skaita.

Otrkārt. Parakstus līdz šim varēja vākt tikai tā - apliecinot pie notāra vai atbilstīgajā pašvaldības iestādē. Šobrīd mēs rosinām, ka varēs vākt arī elektroniski.

Un treškārt. Vairs nebūs nepieciešami divi vākšanas etapi jeb līmeņi: vispirms pie notāriem un tad pie Centrālās vēlēšanu komisijas organizētā veidā; tātad būs viens etaps jeb viens līmenis.

Nu, lūk! Ko es par to domāju? Es esmu, pirmkārt, pilnīgi noteikti „par" iespēju parakstus savākt vienā kārtā. Tas atvieglo un padara vienkāršāku un saprotamāku šo procedūru. Mēs vienreiz ejam un savācam parakstus, jo citādi tagad dažreiz ir tā, kā es zinu, satiekot arī pazīstamus cilvēkus, ka viņi, piemēram, ir parakstījušies pirmajā kārtā, bet pēc tam uzdod daudz jautājumu, vai ir jāiet un jāparakstās arī otrajā kārtā... Vai tas ir pareizi vai nepareizi? Ja viņi izdarīs nepareizi, vai tas kaut kādā veidā neapšaubīs šo parakstu leģitimitāti, un tamlīdzīgi?

Un, protams, svarīga ir šāda - pēc iespējas vienkārša un pieejama - parakstu vākšana.

Otrkārt, es esmu „par" iespēju parakstus savākt elektroniski. Tas nozīmē - bez maksas, tas nozīmē - ļoti pieejamā un vieglā veidā ikvienam tad, kad viņš var piekļūt internetam: vai tas ir mājās, vai tas ir vēlā vakara vai agrā rīta stundā, vai tas ir brīvdienās, aizejot uz vietējo pagasta bibliotēku, kur tas ir pieejams, un bibliotekārs var palīdzēt to izdarīt. Līdz ar to arī tas palielina pieeju šai referenduma iespējamībai.

Un tad mēs nonākam pie trešā aspekta šajā priekšlikumā - pie tā, vai ir jāsavāc 10 tūkstoši parakstu šajā pirmajā reizē un pēc tam viena desmitā daļa vēlētāju paraksta otrajā reizē, vai arī uzreiz viena desmitā daļa vēlētāju jau pirmajā reizē. Es teikšu atklāti, ka šaubos, vai ir atrasta pati labākā proporcija un tieši viena desmitā daļa vēlētāju parakstu ir tiešām jāsavāc, lai ierosinātu referendumu.

Es personīgi atbalstu šo nedaudz zemāko slieksni, šādā veidā tagad vācot parakstus, bet pēc būtības atbalstot iespēju savākt parakstus vienā kārtā... pēc būtības atbalstot iespēju savākt parakstus elektroniski, es šodien balsošu „par" šo priekšlikumu. Vienlaikus es ļoti ceru un arī rosināšu savus kolēģus uz ļoti, ļoti nopietnu profesionālu un izsvērtu diskusiju laika periodā starp šo otro un trešo lasījumu, kad mēs Saeimā gala redakcijā apstiprināsim šo likumu, un es arī domāju, ka mums ir vērts visu rūpīgi vēlreiz izdiskutēt un, iespējams, atrast vēl labāku risinājumu, lai mūsu iedzīvotāji kvalitatīvā, pieejamā un proporcionāli vissaprātīgākajā un atbilstošākajā veidā varētu aktīvi piedalīties mūsu politiskajā dzīvē,

paust savu viedokli, un šādā veidā tiešām tauta vistiešākajā veidā pieņemtu būtiskus lēmumus.

Paldies, dārgie kolēģi! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Raivim Dzintaram.

R.Dzintars (VL-TB/LNNK).

Labdien, cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Godātie kolēģi!

Kā katru reizi, ar ļoti dziļu interesi es noklausījos Andreja Elksniņa uzrunu ar visām spārnotajām frāzēm un epitetiem, taču šoreiz aiz krāšņajiem epitetiem un metaforām par vecajām kūkām, manuprāt, bija arī kāds ļoti zīmīgs moments. Un tas, protams, nav pārmetums „Saskaņas Centra" politiķiem, jo par to droši vien vajadzētu padomāt mums visiem.

Izskanēja frāze „referendums, kā likums, ir izdevīgāks vairāk kreisajiem un labējiem". Man šķiet, ka ļoti bieži, pieņemot kādu lēmumu, mēs domājam par to, cik tas ir izdevīgi mūsu partijai, nevis par to, cik tas ir izdevīgi valstij kopumā. Mazliet skarbākā versijā, - cik tas ir izdevīgi kādam politiķim, cik tas ir izdevīgi partijas sponsoram vai kādai privātpersonai atsevišķi un personīgi.

Gribētu atgādināt, ar ko ideālā formā politiķim būtu jāatšķiras no politikāņa. Politiķis ir tas, kurš pieņem lēmumu valsts interesēs, bet politikānis ir tas, kurš lēmumu pieņem savās interesēs.

Ja runājam par šiem grozījumiem valsts interešu kontekstā, tad man šķiet, ka būtiskākā atšķirība ir tāda, ka līdz šim izšķirošā nozīme bija līdzekļiem. Ja mēs pieņemsim trešajā, galīgajā, lasījumā šo likumprojektu tā, kā to ir solījušas visas partijas un šodien to ir arī apliecinājušas, tad izšķirošā nozīme būs nevis naudai, bet spējai uzrunāt lielāku iedzīvotāju skaitu.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Jānim Ādamsonam.

J.Ādamsons (SC).

Augsti godātais Prezidij, cienījamie kolēģi!

Pirmkārt, par to, kas skar referendumus. Parasti valstī nenotiek referendumi, ja šajā karaļvalstī viss ir kārtībā un ja attiecīgie likumi un lēmumi, ko pieņem parlaments, ir izvērtēti un sabalansēti.

Un kā piemēru, Ābiķa kungs, es gribētu minēt arī vienu referendumu - to, kas skāra „Latvenergo". Tad jūs kā Tautas partijas deputāts balsojāt par slēptu „Latvenergo" privatizāciju, un, ja nebūtu šī referenduma, tad „Latvenergo" jau sen mums būtu privatizēts. Tas ir viens.

Otrs. Nu ko mēs te arī ar divkosību nodarbojamies! Paskatīsimies uz pēdējo referendumu - referendumu par otro valsts valodu! Tur balsoja 284 tūkstoši. Pieņemam šo slieksni - 300 tūkstoši -, un viss būs kārtībā!

Bet, atbildot arī Liepiņa kungam par to, ka referendumi ir bezjēdzīgi, diemžēl es vairāk piekristu Raivja Dzintara teiktajam, ka referendumi tiek rīkoti galvenokārt sabiedrības un tautas interesēs, un tiem, kas domā, ka tas referendums ir personīgi man izdevīgs, acīmredzot nav vietas šajā zālē.

Nākošais. Saeima šodien diemžēl noraidīja Satversmes grozījumus, kas skar tautas vēlētu prezidentu, un šeit tika minēti vēsturiski aspekti. Man ļoti žēl, ka šeit nav... nepiedalās vairs Jānis Lagzdiņš, kurš ļoti labi pārzināja vēsturi. Viņš noteikti jums būtu oponējis, ka 1934.gadā pirms valsts apvērsuma bija trešajam lasījumam sagatavoti Satversmes grozījumi, kuri arī paredzēja tautas vēlētu prezidentu, ja reiz mēs runājam par vēsturiskiem aspektiem.

Referendumi ir izdevīgi vai nav izdevīgi, vai ir bezjēdzīgi. Bet, cienījamie kolēģi, drīz Londonā notiks Olimpiskās spēles. Tā kā no Latvijas puses par čempionu laikam neviens nekļūs, nu tad varbūt vispār sportistus uz turieni nesūtīsim! Tāpēc, ka mums „nespīd", ka kāds varētu kļūt par čempionu, nepiedalīsimies šajā procesā! *(No zāles dep. I.Čaklais: „Kāpēc ne?")*

Un nobeigumā - par labo opozīciju un... par labo pozīciju un slikto opozīciju. Tiešām ļoti žēl, ka šodien netika atbalstīti grozījumi Satversmē. Mēs ar Andri Bērziņu, kurš ir ievēlēts no Zemgales, ne vienu reizi vien esam jau sprieduši, ka varbūt Satversmē labāk ierakstīt uzreiz tādu pantu, izdarīt tādus grozījumus, ka pēc tam, kad ir izveidota koalīcija, opozīcija iet atvaļinājumā līdz nākošajām vēlēšanām... vai ka visus priekšlikumus, kurus piedāvā opozīcija, vispār neskata un ka šos lēmumus pieņem Koalīcijas padome, kura vispār nekur nav nostiprināta.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Tā kā līdz pārtraukumam ir mazāk par piecām minūtēm, kad var debatēt viens debatētājs, debates turpināsim pēc pārtraukuma.

Tagad dodu vārdu deputātam Jānim Reiram - **paziņojumam**.

J.Reirs (VIENOTĪBA).

Godātie kolēģi! Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēde - pulksten 10.35 komisijas telpās. Un gribu atgādināt, ka šodien ir vēl arī otra Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēde - Sarkanajā zālē - kopā ar Eiropas lietu komisiju.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Lūdzu deputātu klātbūtnes reģistrācijas režīmu!

Paldies.

Vārds Saeimas sekretāra biedram Jānim Vucānam reģistrācijas rezultātu nolasīšanai.

J.Vucāns (11.Saeimas sekretāra biedrs).

Godātie kolēģi! Elektroniski nav reģistrējušies: Arvils Ašeradens... nav zālē, Aija Barča... nav, Boriss Cilevičs... nav, Lolita Čigāne... nav, Vjačeslavs Dombrovskis... nav, Rasma Kārkliņa... nav, Ivans Klementjevs... nav, Valdis Liepiņš... ir, Inese Lībiņa-Egnere... nav, Klāvs Olšteins... nav, Aleksandrs Sakovskis... nav, Dāvis Stalts... arī nav.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Pārtraukums līdz pulksten 11.00.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 11.Saeimas priekšsēdētāja

Solvita Āboltiņa.

Sēdes vadītāja. Cienījamie kolēģi, lūdzu, ieņemiet vietas! Turpinām 26.aprīļa sēdi.

Pirms pārtraukuma mēs sākām izskatīt likumprojektu „Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”". Un šobrīd mēs skatām 2. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa un citu deputātu priekšlikumu, par kuru esam uzsākuši debates.

Tātad turpināsim tās.

Vārds deputātam Sergejam Dolgopolovam.

S.Dolgopolovs (SC).

Augstā Saeima! Cik patīkami runāt, kad ir pustukša zāle...

Ievadam daži vārdi par šīs diskusijas retoriku.

Pēc Liepiņa kunga teiktā es sapratu, ka Kanādā droši vien dominē princips: „Es esmu priekšnieks, tu esi muļķis. Tu paliksi par priekšnieku, es palikšu par muļķi."

Bet nu par lietas būtību. Redziet, kad Judina kungs ir izteicies par tām labajām un skaistajām idejām, kas šeit ir, tad es vienmēr atceros vārdus, ka ar labām idejām un labām domām ir noklāts ceļš uz elli. Šinī gadījumā es pat izteikšu ķecerīgu domu, ka šī norma varētu strādāt - varētu strādāt! -, ja tā būtu nodrošināta no visām pusēm i ar likumdošanas iespējām, i ar tehniskām iespējām.

Pirmais. Vakar es biju CVK rīkotajā pasākumā, kur prezentēja interneta vēlēšanu ideju. Ļoti laba ideja! Starp citu, ja tā būtu ieviesta, to varētu izmantot arī parakstu vākšanas... kā parakstu vākšanas mehānismu. Bet diemžēl šī ideja pašlaik ir vēl tikai tādā tehniskajā stāvoklī, ka līdz tās realizācijai paies diezgan garš laikposms.

Ja mēs runājam par autentifikāciju, tad šeit mums arī ar likumdošanu ir tā, kā ir. Līdz ar to, mainot likumu par tautas nobalsošanu, bet nenodrošinot iespējas cilvēkiem paust savas domas, savus viedokļus, realizēt tiešo tautas demokrātiju - tā ir utopija. Un tā steiga, kas parādījās, izstrādājot šos grozījumus, liecina nevis par rūpēm par valsts budžetu un tā līdzekļu taupīgu izmantošanu, bet to diktē bailes, lai nenotiktu kaut kas nepatīkams i valdošajai koalīcijai, i valdībai, i sabiedrībai un tā tālāk.

Sasteigts ir arī 12.priekšlikums, kur ir runa par aģitācijas lietām. Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija rūpīgi strādā pie vienotā priekšvēlēšanu aģitācijas likumprojekta izstrādes. Tas nav viegls ceļš, bet šeit jau parādās norma, kas ir ļoti tuva tam, kas parādīsies likumprojektā, kurš tiks izskatīts un iesniegts Saeimā, un pēc tam vajadzēs arī šo normu grozīt, jo tās idejas, kas iekļautas pašā likumā, šeit varētu izpausties kā atsauce uz attiecīgo likumu. Tāpēc es domāju, ka šinī gadījumā varbūt tomēr būtu pareizāk septiņas reizes nomērīt un tikai pēc tam vienu reizi griezt, jo citādi visa tā lieta ir absolūti nesaprotama.

Nesaprotama ir arī dažādība pieejās. Teiksim, kāpēc Saeimas atlaišanas mehānisms tiek saglabāts tāds, kāds tas ir, a visiem pārējiem referendumiem - kāpēc priekš tiem ir izdomāts cits mehānisms? Nav loģikas, jo procedūra ir viena un tā pati. Un jautājuma nozīme, man liekas, ir liekama uz vieniem svaru kausiem. Tāpēc man šķiet, ka šis likumprojekts ir sasteigts, nesagatavots un nav atbalstāms.

Paldies.

Sēdi vada Latvijas Republikas 11.Saeimas priekšsēdētājas biedrs

Andrejs Klementjevs.

Sēdes vadītājs. Paldies Sergejam Dolgopolovam.

Vārds Solvitai Āboltiņai.

S.Āboltiņa (VIENOTĪBA).

Cienījamie kolēģi! Tā kā es esmu viena no šī priekšlikuma parakstītājām, manuprāt, precīzi likumprojekta un šī priekšlikuma būtību izstāstīja Andrejs Judins. Un tiešām ir apbrīnojami... Tas, kāpēc es nācu runāt, - tie mīti, kas tiek izplatīti. Un es neatceros nevienu argumentāciju par to, ka šis likums ir kaut kādam konkrētam gadījumam, ka šis likums ierobežo demokrātiju, ka tas ir sasteigts.

Dolgopolova kungs! Šis likumprojekts, manuprāt, jau Juridiskajā komisijā... jau vairākus mēnešus stāv. Konkrēti uz otro lasījumu, manuprāt, ir bijušas kādas četras vai piecas sēdes, uz kurām ir tikuši aicināti visi eksperti. Visiem ir bijusi iespēja izteikties, un nekā sasteigta nav. Šis likumprojekts netiek skatīts steidzamības kārtībā. Šis likumprojekts netiek nekur dzīts un bīdīts, un bakstīts. Tas notiek normālā likumdošanas procesā, un ir normālas diskusijas, kuras šeit, parlamentā, arī šobrīd norisinās; arī šodienas debates ir vēl viens apliecinājums par iespējām paust dažādus viedokļus. Jo - vēlreiz teikšu - pēc savas būtības esmu demokrāte un, visdrīzāk, tāda arī palikšu. Un tieši tāpēc arī balsoju šodien „pret" priekšlikumu par grozījumiem Satversmē. Un tāpēc arī joprojām uzskatu... un pat nodibināju... izmantoju likuma šīs te nepilnības, kuras mēs tagad mēģinām novērst, par trešo personu finansēšanām un biedrībām, par aģitācijām un referendumiem... Un uzskatu, ka tā ir pareiza iniciatīva, ka atkal mums ir šī unikālā iespēja mūsu Satversmē, ka tautai ir tiesības pat līdz tādam galējam mērķim kā rosināt iespēju atlaist parlamentu, ja tas netiek sakārtots.

Savukārt es gribu pievērsties argumentiem, kurus šeit no tribīnes minēja Ābiķa kungs, un te es īpaši gribu vērsties pie *zaļajiem* un *zemniekiem*. Arī jūsu frakcijā ir cilvēki, kuriem ir pielaide valsts noslēpumam, un jūs ļoti labi zināt visu, kas ir saistīts ar iepriekšējā referenduma organizētājiem, iniciētājiem, atbalstītājiem un maksātājiem. Un tie bija tie argumenti, kāpēc, nemainot Satversmē noteiktās tiesības... Protams, mēs varam atvērt vēl vienas debates par Satversmes grozījumiem - vai viena desmitā daļa ir daudz vai maz. Bet katrā ziņā tie argumenti, ka nevienā pasaules valstī par demokrātiju un par šādām te versijām, ar kurām mēs tā kā pamēģināsim, izklaidēsimies... un kuru mērķis ir pilnīgi cits - radīt nestabilitāti... ka par to ir vēl jāmaksā valstij... Jā, demokrātija maksā dārgi. Ir ļoti svarīgi, lai būtu demokrātiska valsts, lai būtu tiesiska valsts un lai cilvēkiem būtu iespējas. Satversmē noteiktās tiesības neviens neierobežo. Bet demokrātija nav visatļautība, un jābūt ir arī līdzsvarotam šim mehānismam kā šajā gadījumā: no vienas puses, nodrošināt šīs tiesības, bet, no otras puses, neļaut ar to spēlēties, neļaut spēlēties ar pamatvērtībām.

Otrs mīts, ko izplata, nu, man jāsaka gan, atkal dīvainā kārtā gan *zaļie* un *zemnieki*, gan „Saskaņas Centrs", gan arī Nacionālā apvienība, par Satversmes grozījumiem. Nu nemāniet arī sabiedrību par to, ka šādus pantus negrozīsim un ka šādas normas neieviesīsim! No vienas puses, - tiešām, Satversme nav nekāds lupatu deķītis, kuru var lāpīt tad, kad grib... kurā brīdī grib kādu ielāpiņu uzlikt tam. Un ir jāizvērtē tas jautājumā par pilsonības paplašināšanu... Konkrēti, ir notikuši divi referendumi par pilsoņu loka paplašināšanu. Un tad, ja ir tā vēlme vienkārši parādīt, ka nu mēs tagad aizstāvēsim šo, skaidri zinot, ka neviens juridiskais eksperts, konstitucionālo tiesību eksperts nav to atbalstījis... Nu tad kāpēc mēs mēģinām teikt, ka tas bija tas pareizais ceļš? Tiek strādāts. Konstitucionālo tiesību komisijas atzinums būs, un arī šeit mēs tiksim līdz tam, lai runātu par šiem pantiem un par lietām, kuras nevar grozīt un par kurām nevar rīkot referendumu, un es esmu pārliecināta, ka valoda būs šis nosacījums. Vai tā būs pilsonība? Neesmu pārliecināta.

Vēl, demokrātijas visi aizstāvji! Tad, kad VIENOTĪBAS deputāti iepriekšējā Saeimā iniciēja šo pilsoņu iniciatīvu, runāja par iespējām vākt parakstus internetā, pēc nevalstisko organizāciju lūguma es organizēju sanāksmi. Nu neredzēju es jūs tajā sanāksmē! Pat manas

kolēģes no VIENOTĪBAS ņēma un aizgāja. Tikai mēs ar Čepāni nosēdējām līdz beigām un mēģinājām atrast šos argumentus „par" un „pret" un par tiem diskutēt. Un mēs pieņēmām šo iniciatīvu arī tikai tāpēc, ka tā bija iniciatīva.

Mēs organizējam dažādas iniciatīvas, kur jums ir iespēja iesaistīties un runāt ar arodbiedrībām. Divas nedēļas atpakaļ notika konference saistībā ar pensijām, kuras jūs te tā pieminat. Arī par aktīvu novecošanos, un vēl... Nē, bet tā taču bija jau pirmā Saeimas sesijas diena! Vai tad kāds no jums atnāca? Nebija neviena! *(No zāles dep. I.Čepāne: „Kauns!")* Neviena, kurš gribētu padiskutēt! Krīgers sēdēja šajā konferencē. Kāpēc tad jūs tās darbaļaužu tiesības, kā jūs teicāt, nenācāt aizstāvēt un ar viņu parunāt? *(Aplausi. Starpsaucieni no SC frakcijas.)* Kāpēc jūs nevēlējāties šos argumentus uzklausīt tiešā veidā? Tā ka tad, kad jūs runājat, ka gribat iesaistīties un visus iesaistīt, tad pirmām kārtām paskatieties, lūdzu, uz sevi.

Tā ka es tiešām aicinātu konstruktīvi domāt par to, vai šis ir tas īstais likuma regulējums. Un atcerieties to, ka demokrātija nav visatļautība!

Sēdes vadītājs. Paldies Solvitai Āboltiņai.

Nākošais pieteicies debatēs Romualds Ražuks.

R.Ražuks (ZRP).

Ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Godātie kolēģi!

Izsakot visu cieņu šeit izskanējušajiem fiskālajiem argumentiem, statistikas datiem un visām tām matemātiskajām kopainām, kas pierāda šī jautājuma būtību un svarīgumu, es vēlreiz gribētu uzsvērt, kāpēc mēs šodien skatām šo jautājumu un kāpēc mēs par to diskutējam.

Kāpēc neilgi pirms nupat notikušā referenduma par otro valsts valodu vēsturnieki, publicisti un liela mūsu sabiedrības daļa bija uzsākusi diskusiju? Ko tad tas no vēsturē jau redzētām ainām atgādina? Un šī doma, kas pamatoti un ļoti veiksmīgi tika atgādināta, tika pacelta tāpēc, ka tas viss atgādina Veimāras Republikas 30.gadu likteni. Es atgādināšu, ka toreiz nacionālie sociālisti ar četriem referendumiem panāca eksistējošās demokrātiskās Veimāras Republikas (Vācija) destabilizāciju un varas pārņemšanu, pēc kuras demokrātiskie procesi tika pārtraukti.

Es jums atgādināšu, ka jau pēc referenduma par otro valsts valodu, jau toreiz tika un arī tagad tiek runāts par referendumu par valsts pensijām, tiek sludināts arī referendums un vākti paraksti par pilsonības piešķiršanu nepilsoņiem un arī tika izteikti draudi, ka pēc attiecīga laikposma tiks ierosināts arī referendums par šīs Saeimas atlaišanu. Tātad veseli četri referendumi, par kuru ieguldījumu mūsu valsts demokrātiskā attīstībā es atļaušos izteikt šaubas. Tāpēc demokrātijas izpausmes ne vienmēr...

Tie referendumi ir organizēti par valsts naudu un par jebkuru piemērotu jautājumu, kas nostiprina demokrātisko valsts iekārtu. Ar to sasaucas arī šodien mūsu diskutētais jautājums par visas tautas vēlētu prezidentu. Bez attiecīgiem noteikumiem un pārdomātām izmaiņām likumdošanā un visu seku prognozēšanas tā nebūt nav panaceja, tā nebūt nav demokrātijas procesu tālāka attīstība.

Un šeit es neminēšu Baltkrievijas piemēru. Atcerēsimies mums tuvākās un saprotamākās valsts - Lietuvas - neseno pieredzi ar visas tautas ievēlētu prezidentu Rolandu Paksu, pēc kā sekoja valstij ārkārtīgi smagā un tās demokrātisko attīstību pazemojošā impīčmenta procedūra, jo šis cilvēks un tās sekas, kuras attīstījās pēc šī visas tautas ievēlētā prezidenta rīcības, nebija pieņemamas demokrātiskiem institūtiem un Lietuvas demokrātiskās attīstības praksei.

Tāpēc jebkuram demokrātijas mehānisma tālākās iedzīvināšanas, iemiesošanas mehānismam ir jābūt rūpīgi pārdomātam ar visām no tā izrietošām konsekvencēm un sekām. Un šeit es varu arī iebilst un gribu uzsvērt, ka referendumi ir neatraujami saistīti ar valsts demokrātiskās... demokrātisko procesu attīstību, un tiktāl, kamēr tie ir nepieciešami visas valsts, visas tautas vairākumam un neatspoguļo kaut kādu iekšzemē vai ārpusē esošo politisko spēku intereses, tie ir vitāli svarīgi un nepieciešami. Un nav tā, ka tikai galēji kreisajiem vai galēji labējiem tie ir izdevīgi.

Es gribu jums atgādināt 1998.gada referendumu par pilsonību, par tā saucamo pilsonības paplašināšanas logu likvidēšanu. Centriskie, valsti stabilizējošie spēki bija referenduma ierosinātāju pusē, to virzīja, un tas bija veiksmīgs: tas nodrošināja mūsu valsts iestāšanos Eiropas Savienībā un demokrātisko procesu tālāko īstenošanu. Tāpēc jābūt pārdomātam un detalizētam šo demokrātijas principu izmantošanas ceļam.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdi vada Latvijas Republikas 11.Saeimas priekšsēdētāja

Solvita Āboltiņa.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ivetai Grigulei.

I.Grigule (ZZS).

Labdien, godātie kolēģi! Varētu daudz kam piekrist, gan tam, ko teica pozīcijas deputāti, gan tam, ko teica opozīcijas deputāti. Zaļo un Zemnieku savienība, protams, uzskata, ka 10 tūkstoši cilvēku parakstu pirmajā etapā ir maz, ka šis slieksnis būtu paceļams vismaz līdz 30 tūkstošiem jeb aptuveni 2 procentiem. Bet mēs tomēr iestājamies par to, lai šīs divas pakāpes tiktu saglabātas, jo tīri teorētiski ir iespējams gadījums, ka savāc 150 vai vairāk tūkstošus parakstu un tiešām Satversmes tiesa vai administratīvā tiesa, vai CVK pasaka, ka nav pareizi noformulēts šis likumprojekts, un tad viss šis cilvēku un sabiedrības iesaistīšanas darbs ir vējā.

Man gribētos rosināt varbūt nedaudz nopietnāk padomāt Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!"-„Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakciju un iedomāties situāciju, ka viņi vāc parakstus par latviešu valodu valsts skolās un viņiem ir jāsavāc 160 tūkstoši parakstu par labu un pareizu lietu. Es šaubos, vai tas būtu izdarāms vienā kārtā.

Daudz tika piesauktas finanses, nauda un naudas tērēšana. Nu, tā ir nodokļu maksātāju nauda, un, ja viņi grib šādā veidā šo naudu tērēt, tad viņiem ir visas tiesības uz to. Mēs tikai patērējam viņu radītos līdzekļus, un 2 miljoni referendumam ir nesalīdzināmi ar grandiozām gadsimta būvēm, kuras varbūt šinī brīdī nemaz nav tik nepieciešamas. *(No zāles dep. J.Reirs: „Kuras?")*

Vēl es gribētu teikt to, ka šeit daudz tika piesauktas valsts intereses, bet, manuprāt, pirmām kārtām mums ir jādomā nevis par abstraktām interesēm un jāpopularizē un jāpiesauc abstraktas valsts intereses, bet mums ir jādomā par cilvēku interesēm. Es saprotu, ka referendums par valodu ir, teiksim, aizsegs šai steigai, bet tas ir tāpat kā ar Sudrabas kundzes nākošo termiņu, kas likumā nav noteikts. (Viņas dēļ mēs gribam mainīt likumu, vismaz tādas idejas ir bijušas.) Šī valodu referenduma dēļ... kā aizsegu mēs to izmantojam, lai sasteigti mainītu likumu, jo, protams, tas zobens, kas pašlaik virs kakla karājas, ir pensionēšanās vecuma palielināšana, un tāpēc sasteigti tiek virzīti šie likuma grozījumi, lai pēc tam arodbiedrībām vairs nebūtu iespējams rosināt referendumu par pensionēšanās vecuma palielināšanu.

Saeimas priekšsēdētāja teica, ka likums nav sasteigts, ka tas virzās normālā kārtībā un divus mēnešus jau ir Saeimas komisijā. Tad kāpēc normālā kārtībā nevirzās mūsu iesniegtie Satversmes grozījumu priekšlikumi, kuri nu jau gandrīz piekto mēnesi ir Saeimas komisijā?

Tā ka nu te es arī negribētu piekrist Liepiņa kungam. Viņš aicināja opozīciju būt konstruktīvai un iesniegt priekšlikumus, teiksim, valsts sakārtošanai un darba uzlabošanai. Varbūt jūs varētu būt tas flagmanis, kas beidzot pieķeras pie progresīvā nodokļa? Nu, kādam tas ir jābīda! Ja mēs šo jautājumu pacelsim, tad to tāpat - tāpat! - noraidīs.

Tā ka varbūt jūs ņemiet šo karogu un ejiet!

Protams, mēs saprotam, ka likumprojektu šodien pieņems otrajā lasījumā, neskatoties uz iebildumiem, bet tad paliek, kā jūs paši saprotat, vēl viens instruments, kuru - varbūt padomājiet! - vajadzētu Satversmē grozīt. Tie ir 34 deputāti, kas var prezidentam rosināt referendumu. Un acīmredzot šāds prezidentam rosināts referendums varētu būt par pensijām, par pensiju saņemšanas vecuma paaugstināšanu, referendums par šo referendumu, par slieksni, kāds būtu jāsavāc. Un trešais punkts tajā pašā varētu būt tautas vēlēts prezidents, ja tauta to grib. 80 procenti pilsoņu no 90.gadu beigām balso „par" tautas vēlētu prezidentu. Un ne jau velti Saeimas priekšsēdētāja staigā pie opozīcijas un aicina neparakstīt iespējamo aicinājumu prezidentam.

Mēs neatbalstīsim šo likumprojektu, tāpēc aicinu arī pozīcijas deputātus pārdomāt.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Godātie kolēģi! Arī es gribētu kliedēt divus mītus, kas acīm redzami visupirms ir saistīti ar Zaļo un Zemnieku savienības jaunās paaudzes nezināšanu vai negribēšanu zināt un, ja tā varētu teikt, „veco buku" atmiņas zudumu.

Un, proti, pirmais mīts. Regulāri medijos, plašsaziņas līdzekļos, arī šodien tiek runāts par VIENOTĪBAS liekulību tajā laikā, kad „Jaunais laiks" vērsās Satversmes tiesā, apstrīdot tajā laikā spēkā esošo tiesisko regulējumu šajā likumā, par kuru mēs spriežam.

Es nevaru piekrist arī tam, ka Zaļo un Zemnieku savienība būtu demokrātijas un darbaļaužu aizstāve. Arī šim mītam. Kāpēc es negribētu tam piekrist? Proti, ja jūs iepazītos ar Satversmes tiesas 2009.gada 19.maija spriedumu par likuma „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" 22.panta otrā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1.pantam, tad jūs redzētu, ka 2008.gada vasarā „Jaunais laiks" bija spiests vērsties Satversmes tiesā sakarā ar to, ka pozīcija, lai kavētu vēlētāju līdzdalību Satversmē noteikto tiesību realizācijā, bija pieņēmusi tādu normatīvo regulējumu, ka paraksta apliecināšana maksā piecas reizes vairāk, nekā tas ir tagad. Tajā laikā - piedodiet! - es nedzirdēju Zaļo un Zemnieku savienības pat iepīkstēšanos par demokrātijas apdraudējumu... *(No zāles dep. Dz.Ābiķis un dep. Dz.Rasnačs: „Kauns! Kauns!")* Ņemot vērā to, ka Satversmes tiesa izmantoja diezgan ilgu likumā paredzēto laiku šīs lietas sagatavošanai, pozīcija, tostarp Zaļo un Zemnieku savienība, saprata, kāds rezultāts varētu būt Satversmes tiesas spriedumā. Satversmes tiesa noteikti pateiktu, ka piecreiz lielāka maksa, nekā tā ir šodien, ir nesamērīga un neatbilstoša Satversmes 1.pantam.

Es ieteiktu kolēģei Danai Reizniecei-Ozolai, es ieteiktu Grigules kundzei patiešām ar to iepazīties, ja jūs esat nopietnas politiķes, un nemētāties dažkārt ar šādiem apvainojumiem.

Un, proti, kas notika Satversmes tiesas lietas sagatavošanas laikā? Tātad šī summa, salīdzinot ar iepriekšējo, kad bija... tātad bija 1,5 lati, tad bija 10 lati, tad tie tika nolaisti, jo pieņēma grozījumus Notariāta likumā un vēl citos likumos, līdz tika paredzēta pašlaik spēkā esošā redakcija, proti, ka būs šie 2 lati, jo iepriekš, lai traucētu - un jūs pret to neiebildāt! -, likumā bija paredzēts, ka notāram ir pienākums ieskatīties Iedzīvotāju reģistrā un vēl Nederīgo dokumentu reģistrā. Abi tie bija maksas pakalpojumi. Un šādā veidā tas viss tika ārkārtīgi sadārdzināts.

Nākošā lieta, ko es gribu pieminēt, - kādas atziņas būtu šajā spriedumā ņemamas vērā. Satversmes tiesa 3.punktā norāda ekspertu viedokli, ka, salīdzinot Latvijas un citu valstu likumdošanas iniciatīvas normatīvo regulējumu, jāņem vērā tas, ka citās valstīs pilsoņu iniciatīva tiek izskatīta parlamentā, un tas... un līdz ar to šis process arī beidzas. Tiek minētas arī atsevišķas valstis. Atcerieties, ka nevienā valstī, izņemot Šveici, šādas kārtības kā pie mums nav! Process beidzas līdz ar šo parakstu savākšanu. Nav šī obligātā referenduma par konkrēto likumprojektu. Savukārt, kā norāda eksperti, Latvijā tajā gadījumā, ja Saeima nepieņem pilsoņu iniciatīvu bez grozījumiem, tiek rīkota tautas nobalsošana. Tā ir būtiska atšķirība, kas ir jāņem vērā, lai nodrošinātu pietiekami augstu drošības pakāpi un lieki netērētu budžeta līdzekļus šajos parakstu vākšanas posmos. Tā ir Satversmes tiesas atziņa.

Un vēl dažu minūšu... dažu sekunžu laikā es gribētu pieminēt arī Satversmes tiesas sprieduma 12.punktā... 13.punktā paustās atziņas. Proti, šeit tiek runāts par ikviena vēlētāja tiesībām piedalīties likumprojekta izstrādē, taču tiek norādīti arī pienākumi saistībā ar sava paraksta apstiprināšanu. Jo mums praksē ir bijuši gadījumi, ka... Piemēram, 2002.gadā, kad referendumu tieši par tautas vēlēta prezidenta ievēlēšanu ierosināja politiskā apvienība

„Centrs", tika atklāti Centrālajā vēlēšanu komisijā 4 tūkstoši nederīgu parakstu. Četri tūkstoši nederīgu parakstu! Un Satversmes tiesa patiešām saka, ka tā ir samērīga prasība - šie 2 lati. Es gribu atgādināt opozīcijai, ka tas nav jādara politiskajai apvienībai. Tas ir jādara katram vēlētājam, kas vēlētos aiziet pie notāra un parakstīties par attiecīgo Satversmes grozījumu projektu vai likuma grozījumu projektu.

Un nobeidzot. Proti, Satversmes tiesas spriedumā ir teikts, ka, lai tautas likumdošanas iniciatīvu padarītu pieejamāku, apsverams būtu jautājums par paraksta apliecināšanas izdevumu atlīdzināšanu no valsts budžeta tajos gadījumos, kad attiecīgais likumprojekts tiktu pieņemts. Arī mēs varētu uz trešo lasījumu iestrādāt normu, ka, ja tiešām šīm politiskajām apvienībām, iniciatīvas grupām ir radušies izdevumi, tad līdzīgi kā, piemēram, Spānijā, kur ir noteikts maksimālais slieksnis - 300 tūkstoši eiro... Piemēram, ja ir šim referendumam pozitīvs rezultāts, ja tauta ir atbalstījusi, tad noteikti daļēju summu varētu finansēt no valsts budžeta.

Paldies par uzmanību.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Kārlim Eņģelim.

K.Eņģelis (ZRP).

Cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Godātie deputāti! Vienas desmitās daļas vēlētāju parakstu savākšana ir liels izaicinājums ikvienas idejas autoram, bet mūsdienu tehnoloģiju laikmetā to uzskatīt par nepārvaramu šķērsli, kā to norāda vairāki opozīcijas deputāti, būtu vienkārši liekulīgi. Man kā jaunākās paaudzes pārstāvim tā ir lieta, kurai atliek tikai izvēlēties pareizo risinājumu. *(Starpsaucieni no zāles.)*

Redziet, ja runājam par iespējamiem risinājumiem, tad viss ir atkarīgs no iespējām. Būtu mūsu valsts maciņš pietiekoši biezs, varētu uztaisīt ar mūsdienu tehnoloģijām tādu parakstu vākšanas sistēmu, ka vienu desmito daļu vēlētāju parakstu varētu savākt nedēļas laikā vai divu nedēļu laikā. *(No zāles dep. I.Grigule un dep. D.Reizniece-Ozola: „Nu tad uztaisiet! Un tad mainiet!")* Viss ir atkarīgs no iespējām. Man arī tas ir svarīgi. Es arī gribu zināt, cik lielas finanses būs iespējams atvēlēt šai sistēmai, jo, protams, tik lielu parakstu skaitu var savākt tikai tā - izmantojot mūsdienu tehnoloģijas. Un, protams, mūsdienu tehnoloģijas ir tuvākas jaunākās paaudzes pārstāvjiem, kā, piemēram, man, un es sagaidīju arī no citiem saviem jaunākās paaudzes kolēģiem šajā zālē līdzīgu attieksmi. Es cerēju, ka šī diskusija izvērtīsies vairāk starp paaudzēm, nevis starp pozīciju un opozīciju; ka, teiksim, vecākās paaudzes pārstāvji uztrauktos par to, ka šos parakstus būs grūti savākt, bet jaunākās paaudzes pārstāvji savukārt runātu par tehniskajām iespējām un tādējādi pārliecinātu, ka tas nav absolūti nekāds drauds. Diemžēl šoreiz šī paaudžu polemika te īpaši neizvērsās.

Jā, man arī ļoti patika Dzintara kunga minētais, ka referendums nedrīkst būt kādas atsevišķas partijas vai atsevišķu politiķu, vai, nedod Dievs, politiķu sponsoru interesēs. Tāpēc man īsti nav skaidra tomēr šī diskusija starp pozīciju un opozīciju, jo, ja mēs runājam par kaut kādu demokrātisku instrumentu, kas ir visas tautas interesēs, tad mums arī kopīgi vajadzētu meklēt šos risinājumus. Un, kā jau es teicu, tas risinājums ir tikai tajā apstāklī, kā šie paraksti tehniski tiks savākti, lai tā viena desmitā daļa vēlētāju nebūtu nepārvarams šķērslis, kāds tas arī nav.

Vējoņa kungs jau minēja, ka tikai piecas reizes ir notikušas šīs parakstu vākšanas un ka tikai divas reizes tas ir nonācis līdz reālai tautas nobalsošanai.

Taču jāpatur prātā viens moments: redziet, šī reālā iespēja diezgan vienkārši ierosināt referendumu var tikt izmantota arī manipulatīvos nolūkos. Nevajag pat sākt parakstu vākšanu, pietiek jau ar to vien, ka iespēja šo referendumu ierosināt ir reāla - atliek tikai mobilizēt 10 tūkstošus paraksta tiesīgu cilvēku, lai džinu izlaistu no pudeles. *(Starpsaucieni no SC frakcijas: „Džins ir izlaists!")*

Es runāju par manipulatīviem gadījumiem, kad tiešām referendumi tiek izmantoti atsevišķu politisko partiju interesēs, un tas, ko jau Dzintara kungs minēja un kam arī pilnībā piekrītu, vispār neatbilst referenduma būtībai.

Un nobeigumā atcerēsimies referendumu par divvalodību. Tas vairs nebija trauksmes zvans, ka referenduma ierosināšanas kārtībā kaut kas ir jāmaina. Tā bija mūsu demokrātijas smagā piezemēšanās. Un ar šo likumprojektu mēs to vērsīsim par labu. Tāpēc balsosim par demokrātiskāku Latviju, balsosim „par". *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Turpinām debates.

Vārds deputātam Ingmāram Līdakam.

I.Līdaka (ZZS).

Cienījamie kolēģi! Vispirms es gribētu pateikt paldies Čepānes kundzei par „komplimentiem" un par „uzslavu" Zaļo un Zemnieku savienībai.

Jā, patiesi, kopš 2008.gada Zaļo un Zemnieku savienības frakcija kļuvusi jauneklīgāka, tā ir kļuvusi demokrātiskāka, tuvāka vēlētājiem, sabiedrībai. Es tikai nezinu, kas ir noticis ar „Jauno laiku". Es domāju, ka *(Aplausi.)* evolūcijas vietā tomēr ir noticis pretējs process, bet ne jau par to ir šis stāsts.

Ne jau par to ir stāsts. Katrā gadījumā arī Eņģeļa kungs šeit pieminēja 10 tūkstošus. Zaļo un Zemnieku savienība - es vēlreiz atkārtoju! - nerunā par 10 tūkstošiem, tātad par šo savākto parakstu slieksni. Zaļo un Zemnieku savienība runā par 2 procentiem no balsstiesīgo skaita, tas ir, apmēram par 25-30 tūkstošiem. Šīs izmaiņas tad arī izslēgtu šo margināļu iniciatīvas, varbūt sabiedrību konfrontējošās iniciatīvas. 25-30 tūkstoši - tā ir samērā liela sabiedrības daļa, ja ņem vērā vēl to, ka iedzīvotāju nihilisms šobrīd Latvijā un neticība tam, ka kaut ko vispār šajā valstī var mainīt, ir ārkārtīgi liela. Šeit ir Latvija, šeit nav varbūt kāda Rietumeiropas valsts, kurā patiešām katrs cilvēks tic saviem spēkiem un ir gatavs iesaistīties kādās aktivitātēs. Tātad līdz ar to es aicinu nesarežģīt vienkāršas lietas, bet tiešām nomainīt šo skaitli no 10 uz 25 tūkstošiem, un tad viss būs kārtībā. Varbūt pēc gadiem 10-15 mēs kaut ko arī mainīsim.

Par elektronisko parakstu. Arī es neesmu tomēr tik optimistisks, jo tiešām vēl ilgi lielai sabiedrības daļai tā nebūs ikdiena. Un tad, protams, pārnesot parakstu vākšanas izmaksas uz iniciatoru makiem, mēs tomēr riskējam panākt šeit maksas demokrātiju. Un Dievs vien zina, kāda nauda tad tiks ieplūdināta šajos procesos. Šobrīd valsts apmaksāta... patiesībā

valsts organizēta otrā parakstu vākšanas kārta tomēr nodrošina arī zināmu kontroli pār procesu.

Protams, man gribētos mazliet arī atcerēties 9.Saeimu. Mani šodien ļoti baidīja... nu, 9.Saeimas... varbūt Tautas partijas uzplaukuma laikam raksturīgās tendences, ka zālē ir daudz izsaucienu, kas mēģina pazemot runātāju... nu, kaut vai runātāju no opozīcijas. Es tomēr aicinu atcerēties nesenos laikus, pavisam nesenos laikus, kad šī Saeima bija ļoti toleranta, ļoti korekta, savstarpēji korekta. Būsim cilvēki! Šeit no tribīnes runāt, jūs jau to zināt, nav viegli, un ir pilnīgi nevajadzīgi un lieki traucēt cilvēkam izteikt savu viedokli.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies, Līdakas kungs, bet es te varētu aicināt šo toleranci ievērot abpusēji. Izsaucieni no zāles saskaņā ar Kārtības rulli ir atļauti, bet tas, ko katrs runā no tribīnes, un izsaucieni - tas droši vien ir katram pašam izvērtējams. Toleranci es aicinu ievērot abpusēji.

Vārds deputātam Kārlim Seržantam, otro reizi.

K.Seržants (ZZS).

Runājot vēlreiz par... Ingmārs jau pateica, kādu ciparu mēs atbalstām, tāpēc es gribētu piesaukt kādu citu skaitli. Atjautības uzdevums VIENOTĪBAI: 172 tūkstoši 563... Vai jūs zināt, kas tas ir par skaitli? *(Zālē smiekli un aplausi.)* Ābiķa vārdiem runājot, tas ir pirmajā referendumā savācamo parakstu skaits plus viena arēna. Bet tas ir tas skaits, cik jūs, cienījamā VIENOTĪBA, dabūjāt pēdējās Saeimas vēlēšanās. Tas ir pēc iztērēta viena miljona latu un mīnus 200 tūkstošiem latu, kas jums šobrīd ir parāds.

Pēc masīvās reklāmas, teikšu godīgi, man kampaņas beigās bija bail atvērt ledusskapi, sagaidot, ka no turienes izkāps Dombrovskis ar lāča ausīm un prasīs: „Nu, kurš ir labāks premjera kandidāts? Es vai Urbanovičs?"

Tā ka visi skaitļi ir tomēr jāizvērtē salīdzināšanas veidā. *(No zāles dep. J.Reirs: „Jūs salīdzināt ar 10.Saeimu!")*

Nu, arī 10.Saeimā jūs iztērējāt miljonu. Tā ka nevajag... Bet, ja mēs tos 150 tūkstošus balsu ņemam par, nu, teiksim, tādu atskaites punktu, no kura brīža tauta var kaut ko ietekmēt vai lemt, tad šajā zālē būtu tikai divas partijas - „Saskaņas Centrs" un VIENOTĪBA. Jo mums ar „Visu Latvijai!" tā kā pietrūktu un Reformu partijai pēc sešinieka aiziešanas arī nebūtu to 150 tūkstošu.

Tā ka vēlreiz atkārtošu: mēs neesam par grozījumiem šajā likumā, mēs esam par saprātīgu šo parakstu robežu.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Sergejam Dolgopolovam, otro reizi.

S.Dolgopolovs (SC).

Cienījamie kolēģi, es netaisos runāt par mītiem. Par tiem mīl runāt tie, kas tos veido. Bet es gribētu tomēr precizēt divas lietas.

Pirmā lieta. Kad es runāju par to, ka tas likumprojekts ir sasteigts, es runāju ne par sēžu skaitu. Es nerunāju par diskusiju apjomu, es runāju par tehnisko sagatavotību tam, kas tiek piedāvāts attiecīgajā likumprojektā. Par to juridisko, normatīvo, un tehnisko bāzi, kas ir nepieciešama, lai izpildītu šā likuma normu prasības.

Un otra lieta. Ja mēs runājam par visatļautību un par loģiku, jo es ļoti augsti vērtēju Čepānes kundzes pūliņus un rezultātus, panākot, ka tagad par vienu parakstu jāmaksā tikai 2 lati... Bet, sakot „a", jāsaka arī visi pārējie burti. Varbūt nākamais solis būtu ņemt maksu arī par to, ka cilvēki piedalītos vēlēšanās: varbūt arī 2 latus par to, ka piedalās, un 2 latus - kā soda maksu, ja nepiedalās. *(Zālē smiekli.)*

Tāpēc es saku, šeit tā loģika ir ļoti interesanta.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Danai Reizniecei-Ozolai, otro reizi.

D.Reizniece-Ozola (ZZS).

Es atcerējos šodien reklāmu: „Labas idejas piepildās vienmēr!" Vēl es atcerējos Judina kunga teikto, ka mums ir jābalso pēc sirdsapziņas un „par" labu priekšlikumu neatkarīgi no tā, kas to ir iesniedzis.

Vēl es šodien dzirdēju labu ziņu no priekšsēdētājas kundzes par to, ka mēs tiešām... ka koalīcija tiešām vērtēs opozīcijas priekšlikumus *(No SC frakcijas: „Un noraidīs!")* par grozījumiem Satversmē. Es ceru, ka tā būs!

Čepānes kundze savā īsajā runā arī norādīja uz vairākām lietām, kas būtu jāpārskata Satversmē. Un tur tiešām ir iespējami vairāki varianti. Ir iespēja paredzēt, ka arī Saeimai būtu tiesības piedāvāt alternatīvu likumprojektu, saņemot šādu iniciatīvu no tautas. Otrs variants - paredzēt ierobežojumus nedemokrātiskiem un pretvalstiskiem referendumiem. Ir arī vēl citas lietas, ko mēs varētu piedāvāt Satversmē. Tāpēc ir konstruktīvs priekšlikums no opozīcijas: atbalstīsim aģitācijas noteikumus, tos precizējot, jo arī tie vēl nav perfekti, lai mēs varam kontrolēt arī finanšu plūsmas, bet visus pārējos jautājumus šajā likumā atstāsim uz laiku, kad mums būs Satversmes tiesas spriedums, kad mums būs Konstitucionālo tiesību darba grupas viedoklis par iespēju mainīt Satversmi.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei, otro reizi.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Tikai viena lieta. Likums, godātie kolēģi, neuzliek pienākumu finansēt parakstu apstiprināšanu ne politiskajām partijām, ne politiskajām apvienībām, ne arī iniciatīvas grupām. Tā ir katra vēlētāja izvēle. Un beigsim maldināt sabiedrību, ka šajā ziņā politiskajām partijām tiek uzlikti šādi pienākumi!

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā Čepānes kundze vēlas ko piebilst? *(No zāles: „Kaut ko jau vajadzēja!")* Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 2. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa un citu deputātu iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 49, pret - 36, atturas - nav. Priekšlikums ir atbalstīts.

Čepānes kundze, lūdzu, turpiniet ar 3.priekšlikumu!

I.Čepāne. Tā, kolēģi! Tātad 3.priekšlikums paredz izteikt 23.pantu jaunā redakcijā. Jūs varat redzēt, ka salīdzinājumā ar pašreizējo redakciju parakstus iniciēt un likumprojektu iesniegt var jebkurš pasaules iedzīvotājs, kurš labas laimes meklējumos iemaldījies šeit, Latvijā, tostarp arī personas ar apšaubāmu reputāciju... Šodien ir paredzēts, ka... mēs piedāvājam, ka būs tā, kā ir visās demokrātiskās valstīs - šādos gadījumos ir jābūt iniciatīvas grupai. Un, proti, tā var būt politiska partija vai partiju apvienība, 10 vai 15 vēlētāji. Protams, par šo vēlētāju skaitu mēs varam diskutēt. Citās Eiropas Savienības valstīs, kur notiek šāda tautas iniciatīva, ir apmēram no 7 līdz 10 vēlētājiem. Bez tam šī iniciatīvas grupa un likumprojekts tiek reģistrēts Centrālajā vēlēšanu komisijā, un Centrālā vēlēšanu komisija noteiktā laikā var pieņemt... tostarp arī noteikt termiņus trūkumu novēršanai likumprojektā. Protams, mēs varam... un arī Juridiskajā komisijā tika diskutēts, vai 60 dienas nav pārāk ilgs laiks. Es arī varētu piekrist, ka šīs 60 dienas varētu samazināt.

Bez tam jūs redzat, ka šeit ir noteikta arī zināma kontrole, proti, pār to, vai iesniegtais likumprojekts saskaņā ar Satversmi ir pilnīgi izstrādāts pēc formas un satura. To prasa Satversme! Šodien absolūti neviena institūcija to nekontrolē, lai gan, manuprāt, arī saskaņā ar pašreizējo regulējumu, kas ir noteikts Centrālās vēlēšanu komisijas darbībai, arī Centrālā vēlēšanu komisija to varēja darīt. Un proti: Centrālā vēlēšanu komisija var arī atteikties reģistrēt šo iniciatīvas grupu, piemēram, ja tajā ir nepilsoņi vai arī ja šis likumprojekts neatbilst Satversmei. Līdzīgi tas ir arī ar tautas iniciatīvām Eiropas Savienības līmenī gadījumos, ja šīs iniciatīvas neatbilst labiem tikumiem vai arī starptautiski pieņemtām normām un saistībām. Un bez tam šo Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu var arī pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā, kura to izskata kā pirmā instance.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Uzsākam debates.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam.

A.Elksniņš (SC).

Godājamie Saeimas deputāti! Nonākot līdz konkrētām lietām, par kurām mums jārunā, un norobežojoties no „patīk" vai „nepatīk", par ko attiecīgi nobalsoja Saeimas deputāti iepriekš, šajā gadījumā man jāizsaka virkne piezīmju, kuras lielā mērā mums būtu jāvērtē un kuru dēļ minētais priekšlikums nav atbalstāms.

Likumprojekta redakcijas 23.panta ceturtā daļa: „Centrālā vēlēšanu komisija 60 dienu laikā pieņem vienu no šādiem lēmumiem..." Kāds ir attaisnojums 60 dienām? Juridiskajā komisijā savulaik netika izvērtēts, kādēļ nepieciešamas 60, nevis 30 vai 10 dienas. Tas ir tāpat kā iedurt pirkstu debesīs un konstatēt, ka nu būs 60. Kāds ir attaisnojums, lai piemērotu šajā gadījumā šīs 60 dienas? Es šaubos, vai Centrālajai vēlēšanu komisijai ir nepieciešams tik ilgs laiks, lai tik tiešām šo 60 dienu laikā notušētu iesniegto tautas iniciatīvu un, iespējams, pieņemtu pēc tam vienu no lēmumiem - reģistrēt, nereģistrēt, atteikt vai, piemēram, noteikt termiņu trūkumu novēršanai. Kāds termiņš būs trūkumu novēršanai? Vēl 60 dienas? Gads varbūt? Trūkumi ir jānovērtē.

Ja mēs runājam vispār par Centrālās vēlēšanu komisijas, tā teikt, saturu, tad jāteic, ka šajā gadījumā locekļi ir politiski vēlētas personas. Saeima viņus ir ievēlējusi, un viņi ir atkarīgi no politiskajām partijām. Kāda ir kapacitāte atkarībā no tiem dalībniekiem, kuri varēs vērtēt likumprojektu? Kāda ir izglītība tiem cilvēkiem? Jautājums - vai ir jāpiesaista šajā gadījumā eksperti? Kādas būs izmaksas? Kādi ir aprēķini un kādi ir kritēriji, lai konkrētajā gadījumā kādu lēmumu pieņemtu? Es kā jurists varu norādīt, ka atteikums, piemēram, tad, kad likumprojekts vai Satversmes grozījumu projekts pēc formas vai satura nav pilnībā izstrādāts... Kāda ir tā forma? Kāds ir tas saturs? Konkrētais likumprojekts parāda to, ka Centrālajai vēlēšanu komisijai kā līdzeklim būs piešķirta pārāk liela rīcības brīvība, tehniski izvērtējot, atbilst vai neatbilst, un ļoti daudz varētu būt atteikuma iemeslu, kādēļ likumprojektu nepieņemt: komats nav ielikts pareizā vietā, garumzīme varbūt, varbūt satura ziņā vienam otram komisijas loceklim tas nepatiks. Bet man savukārt ir jāakcentē cits jautājums. Centrālā vēlēšanu komisija pieņems lēmumu balsojot. Politisks lēmums, kārtējais, procedūras aspektā... par tautas ierosinātu iniciatīvu.

Līdz ar to, godājamie deputāti, attiecībā uz minēto iniciatīvu un uz konkrēto 3.priekšlikumu es aicinu neatbalstīt, jo tas ir nepārdomāts. Juridiskās komisijas rīcībā nebija nekādu pamatojuma dokumentu attiecībā uz šāda veida iestrādi. Tā ir vienas politiskās partijas un iesniedzēju iegriba. Mani mulsina un man netīk tā metodoloģiskā pieeja... Tās vispār nav attiecībā uz šī jautājuma akcentēšanu, kā arī nav izvērtēta ne lietderība, ne forma, ne apsvērumi, kādēļ varētu Centrālajai vēlēšanu komisijai piešķirt tādu rīcības brīvību, izvērtējot tautas iesniegto iniciatīvu.

Līdz ar to es aicinu neatbalstīt.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SC).

Godātie kolēģi! Manuprāt, 3.priekšlikumā paredzētais regulējums nav pietiekams, lai mēs vispār varētu pilnvērtīgi un nopietni par šo priekšlikumu diskutēt. Kāpēc? Jo tiek paredzētas Centrālās vēlēšanu komisijas tiesības nereģistrēt likumprojektu, kas pēc satura vai formas nav pilnībā izstrādāts, nenosakot skaidrus kritērijus šādai formai vai likumprojekta pilnīgai

izstrādei. Līdz ar to, manuprāt, šis priekšlikums pavērs plašas iespējas izdarīt spiedienu uz Centrālās vēlēšanu komisijas locekļiem.

Godātie kolēģi! Ja jūs šodien nevēlaties ieklausīties opozīcijas argumentos, es aicinu pievērst uzmanību ekspertu viedokļiem.

Pretēji koalīcijas paustajiem uzskatiem valsts politisko norišu vērotāji un eksperti uzskata, ka šāds risinājums ir nepieļaujams, jo tas ierobežos demokrātiju un būs pretrunā ar Satversmi. Šādu viedokli pauduši pētnieks un politikas eksperts Valts Kalniņš, sociologs „Latvijas faktu" vadītājs Aigars Freimanis, Latvijas Universitātes asociētais profesors Ojārs Skudra, eksperte Iveta Kažoka un vēl citi.

Diez vai par šiem ekspertiem var teikt, ka viņi apkalpo opozīcijas intereses.

Aicinu balsot „pret".

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Kolēģi! Arī es tāpat kā Agešina kungs pakavēšos pie tiesību doktrīnas, kas tika izstrādāta pirms 1940.gada. Un es jums gribētu atgādināt, ka Juridiskās komisijas sēdē Juridiskā biroja vadītājs Kusiņa kungs, manuprāt, ārkārtīgi izsmeļoši norādīja, ka savulaik Dišlera publikācijās bija norāde, ka tieši tā arī ir Centrālās vēlēšanu komisijas kompetence, lai noteiktu, vai attiecīgi iniciētais tautas likumprojekts vai Satversmes grozījumu projekts, kā to paredz Satversme, ir pilnīgi izstrādāts... ka tā arī ir Centrālās vēlēšanu komisijas kompetence.

Protams, es nezinu, kādēļ jūs nedzirdējāt, kad es jums teicu, ka mēs varam šo termiņu arī noteikti saīsināt. Es domāju, šeit nevajadzētu baidīties, ka Centrālā vēlēšanu komisija to vien domās, kā noraidīt kādu iniciatīvu vai priekšlikumu. Centrālajai vēlēšanu komisijai, protams, ir tiesības arī pieprasīt ekspertu atzinumus šajā ziņā, ja Centrālā vēlēšanu komisija justu, ka atsevišķos gadījumos tā nav pietiekami kompetenta.

Bet, manuprāt, katra no partijām ir virzījusi pašus izglītotākos un kompetentākos pārstāvjus šajā Centrālajā vēlēšanu komisijā.

Tātad es aicinu atbalstīt šo priekšlikumu, un, iespējams, nākošajā lasījumā mēs, protams, varēsim diskutēt par attiecīgajiem termiņiem.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā Čepānes kundze vēlas ko piebilst? Lūdzu zvanu! Balsosim par 3. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa, Druvietes un citu deputātu iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 49, pret - 26, atturas - 8. Priekšlikums ir atbalstīts.

I.Čepāne. Kolēģi! Nākošais priekšlikums paredz papildināt likumu ar 23.[1] pantu saistībā ar iepriekš minēto, proti, ar to, par ko es jau iepriekš runāju, - par tiesībām vērsties Administratīvajā apgabaltiesā. Un tad Administratīvā apgabaltiesa, ja patiešām tiktu uzskatīts, ka šis Centrālās vēlēšanu komisijas lēmums ir pretrunā ar Satversmi, ar citiem normatīvajiem aktiem vai ar labiem tikumiem un tā tālāk, to visu varētu arī noteiktā laikā izskatīt.

Es lūdzu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. 4. ir deputātu priekšlikums, kurš ir atbalstīts daļēji un iestrādāts Juridiskās komisijas priekšlikumā, kas ir atbalstīts...

I.Čepāne. Jā, es aizmirsu piebilst: tātad tas ir daļēji atbalstīts, bet Juridiskās komisijas priekšlikumā tas ir precizēts. Tas ir atbalstīts 5. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Reiznieces kundze, jūs vēlaties debatēt par 4. vai par 5.? Tātad 4.priekšlikumam deputāti piekrīt, bet par 5. uzsākam debates.

Vārds deputātei Danai Reizniecei-Ozolai.

D.Reizniece-Ozola (ZZS).

Jā, es vēlos norādīt uz vēl vienu defektu šajā kopējā priekšlikumā.

Ir paredzēts, ka Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu varēs pārsūdzēt administratīvajā tiesā, kas pēc definīcijas ir absurdi, jo administratīvā tiesa ir tiesa, kuras uzdevums ir izskatīt strīdus jautājumus starp privātpersonu un valsti, valsts iestādēm. Šajā gadījumā tai *(No zāles dep. I.Čepāne: „Juristiem!")* tiks uzdots vērtēt likumprojektu atbilstību pēc satura un formas. Tas nav administratīvās tiesas uzdevums!

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam.

A.Elksniņš (SC).

Es, godājamie deputāti, papildināšu Danas Reiznieces kundzes teikto.

Būtība ir sekojoša. Ir konstitucionāls process, tautas ierosināta procedūra. Centrālā vēlēšanu komisija pieņem lēmumu, pārsūdzība Administratīvajā rajona tiesā. Konstitucionālā procedūra tiek pakļauta administratīvās tiesas... patiesībā vispārējās jurisdikcijas tiesas izvērtējumam. *(No zāles dep. I.Čepāne: „Mācīties vajag!" Zālē smiekli, aplausi.)*

Šajā gadījumā man līdzi nav nekāda... ne sprieduma, ne arī gudras grāmatas, tādas biezākas. Kā advokāts varētu arī vienu otru tādu lielāku atnest un pamācīt arī Čepānes kundzi attiecībā uz administratīvo un konstitucionālo tiesību atšķirību vienā vai otrā veidā.

Bet jautājums ir sekojošs: kāpēc Administratīvā apgabaltiesa? Kāpēc ne Administratīvā rajona tiesa vai, piemēram, Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nams? *(No zāles dep. I.Čepāne: „Apgabaltiesas!")* Kāpēc ne Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nams? Nav atbildes. Par tālu jābrauc.

Tad ir nākamais defekts. Otrā daļa. Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa. Nu, kādēļ tad minēt to pirmās instances tiesu, ja lēmums nav pārsūdzams, ja otrās nemaz nav? *(No zāles dep. I.Čepāne: „Nu kā tad nav otrās?!")* Nu, te ir juridiska tehnika.

Arī Čepānes kundze tūlīt iznāks ar grāmatu un visiem mācīs... lasīs lekciju.

Līdz ar to, godājamie deputāti, es uzskatu, ka arī šis ierosinājums nav atbalstāms.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Kolēģi! Es runāšu tiešām kā deputāte Čepāne, nevis vairs kā Juridiskās komisijas vadītāja, bet es tik un tā nevaru norobežoties no tā.

Pagājušajā sēdē mums te bija... Šonedēļ mums bija tikšanās ar EDSO pārstāvjiem, un es, tik ārkārtīgi lepna, teicu, ka mums Juridiskajā komisijā nav sieviešu diskriminācijas un ka mums visi ir juristi. Es tā lepojos ar to! Bet šodien es redzu, ka mums divi cilvēki, divi kolēģi... Es nezinu, kur viņi ir mācījušies, ja viņi uzskata, ka Administratīvā procesa likumā noteiktā kārtībā šādas lietas nevar skatīt.

Godātie kolēģi! Nu jūs taču atceraties, ka Senātam... Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam ir tiesības pat skatīt vēlēšanu norises likumību! Un ir skatīts... ir skatītas šīs lietas, un ir bijuši blakuslēmumi!

Es nezinu... Vai, Elksniņa kungs, jūs nezināt, ka Latvijā ir trīspakāpju administratīvās tiesas? Ir jūsu pieminētā pirmā instance (es nezinu, par kādu jūs tur runājat), tad ir otrā - apgabaltiesa -, un trešā ir Senāts. Tātad pārsūdzība būs iespējama. Ne velti ir rakstīts, ka skata pirmās instances tiesa. Otrā instance būs Senāts. Nu, es... nu, man vienkārši bezspēcībā nolaižas rokas šeit.

Es aicinu atbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Saprotu, ka komisijas vārdā Čepānes kundze vairs neko nevēlas piebilst.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 5. - Juridiskās komisijas priekšlikumus! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 48, pret - 33, atturas - nav. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 6.priekšlikums. Tas paredz izteikt 24.pantu jaunā redakcijā. Proti, šī procedūra ir saistīta ar parakstu pārbaudi.

Es aicinu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta? Deputāti lūdz balsojumu par 6.priekšlikumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 6. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa, Druvietes un citu deputātu iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 48, pret - 33, atturas - nav. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 7.priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 7. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa, Druvietes un citu deputātu iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! - 49, pret - 34, atturas - nav. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. 8.priekšlikums. Arī tas komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 8. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa, Druvietes un citu deputātu iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 48, pret - 25, atturas - 9. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. 9.priekšlikums - kolēģi, pievērsiet uzmanību! - salīdzinoši ir liela novitāte, jo mēs runājam par Satversmes tiesas kompetenci. Pašlaik Satversmes tiesa saskaņā ar Satversmes tiesas likumu neizskata attiecīgo likumprojektu atbilstību Satversmei. Juridiskās komisijas sēdē mēs vairākkārt uzaicinājām Satversmes tiesas tiesnešus... tiesas padomnieci Dzintru Pededzes kundzi, un arī ar viņu mēs diskutējām par šiem jautājumiem. Protams, šī norma, ja tā tiks atbalstīta arī tālāk, trešajā lasījumā, varētu stāties spēkā tikai pēc tam, ja mēs izdarītu grozījumus Satversmes tiesas likumā, proti, neskarot pašreiz Satversmes tiesas jurisdikcijā esošo pieteikumu saistībā ar šo likumprojektu, jo Satversmes tiesa, izņemot šos jautājumus, kas tika apstrīdēti, vienmēr ir ļoti laipni un atsaucīgi mums sniegusi savu palīdzību.

Es aicinu atbalstīt. *(No zāles: „Balsot!")*

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu. Lūdzu zvanu! Balsosim par 9. - deputātu Čepānes, Judina, Āboltiņas, Zaķa, Druvietes un citu deputātu iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! - 56, pret - 23, atturas - 1. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais priekšlikums ir 10., kurš ir ārkārtīgi apjomīgs. Tā ir IV[1] nodaļa. Šis ir Juridiskās komisijas priekšlikums, un tātad, arī izejot no iepriekš minētā, es lūdzu to atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Nākošais... Prasa balsojumu?

Sēdes vadītāja. Nē, atbalstīts.

I.Čepāne. Arī 11. ir Juridiskās komisijas priekšlikums, kas varbūt ir tīri tehnisks, salīdzinot ar iepriekšējo, - papildināt likumu ar IV^2 nodaļu attiecīgajā redakcijā, kas arī pirmajā lasījumā tika atbalstīta.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Savukārt 12. ir visapjomīgākais priekšlikums: proti, tas ir saistīts ar aģitāciju pirms tautas nobalsošanas un aģitāciju par likumu ierosināšanu. Salīdzinot ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, kā jūs paši ļoti labi zināt, šāda aģitācija likumā šādos gadījumos vispār netika regulēta.

Es tikai gribētu pievērst kolēģu uzmanību: proti, jums tika izdalīta 25.A lapa, īpaša lapa, jo 34.pantā, pārvēršot komisijā nobalsotos 50 tūkstošus, bija ieviesusies tehniska rakstura kļūda, un tātad šeit ir jāskatās šis koeficients 0,00007. Komisijas vārdā es atvainojos deputātiem, kuri vakar bija skatījušies šo jautājumu un bija satraukušies par šo tehniska rakstura kļūdu. Es aicinu atbalstīt arī šo regulējumu, jo tas ir ļoti līdzīgs tam, kā bija Saeimas vēlēšanās, - gandrīz 1:1.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt. *(No zāles: „Balsot!")*

Labi. Lūdzu zvanu! Balsosim par 12. - Juridiskās komisijas iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 48, pret - 1, atturas - 1. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Līdz ar to mēs esam izskatījuši visus priekšlikumus. Es lūdzu atbalstīt šo likumprojektu otrajā lasījumā. Mēs apņemamies ņemt vērā, protams, gan šeit izskanējušos viedokļus, gan arī nevalstisko organizāciju viedokļus, lai šo likumprojektu iespēju robežās uzlabotu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta „Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu"" atbalstīšanu otrajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 49, pret - 36, atturas - nav. Likumprojekts otrajā lasījumā atbalstīts.

Lūdzu noteikt priekšlikumu iesniegšanas termiņu trešajam lasījumam.

I.Čepāne. Paldies.

Kolēģi, priekšlikumu iesniegšanas termiņš ir 8.maijs.

Sēdes vadītāja. Citu priekšlikumu nav. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš - 8.maijs. Paldies.